

Kantoor van afgifte: 2800 Mechelen 1

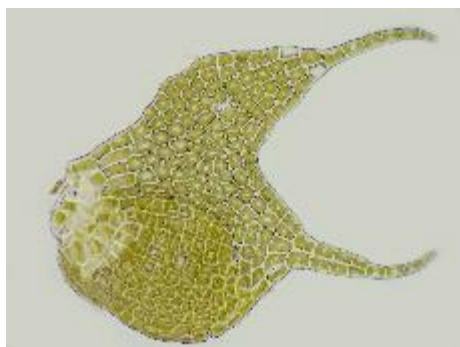
P 309638

PB-PP
BELGIË(N) - BELGIQUE

Nieuwsbrief Mossen en Lichenen - Planten - Paddenstoelen

19e jaargang nr. 1 maart 2019

Verschijnt driemaandelijks

Afzendadres:
Coxiestraat 11
2800 Mechelen
studie@natuurpunt.be
www.natuurpunt.be

natuurpunt

V.u. Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Deze nieuwsbrief wordt gratis toegestuurd aan alle geïnteresseerden.

Wens je lid te worden van één van de werkgroepen en/of de nieuwsbrief op regelmatige basis te ontvangen, stuur dan een mailtje naar

Roosmarijn.steeman@natuurpunt.be

Wens je de nieuwsbrief niet langer te ontvangen, geef dan een seintje.

Veel leesplezier!

**De volgende nieuwsbrief zal eind juni verschijnen.
Artikels en kalenders kun je tot 15 juni insturen.**

Wil je ons financieel steunen dan kan dat. Giften vanaf 40€ zijn fiscaal aftrekbaar.

Storten kan op rekening nr.: BE12 230-0524745-92 met vermelding van de volgende projectnummers:

- *Natuurstudie algemeen110-01*

- Plantenwerkgroep2351

- Paddenstoelenwerkgroep2301

- Mossenwerkgroep2201

INHOUD

Oproep notaboekjes en veldformulieren	4
Save the date: zaterdag 19 oktober Studiedag Natuur.focus	4

Nieuwsbrief Mossen & Lichenen

Limburgse werkgroep voor lichenologie	7
WBL – Werkgroep Bryologie en lichenologie	11
Atlasproject van de lichenen in de provincie Vlaams-Brabant	12

Nieuwsbrief Planten

Plantenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen	15
Plantenwerkgroep Duinviooltje	15
Plantenwerkgroep Meetjesland	16
Plantenwerkgroep Gent	27
Plantenwerkgroep Scheldeland	28
Floristisch onderzoek voor natuurbehoud (FON)	28
Plantenwerkgroep Vlaamse ardennen plus	35
Plantenwerkgroep Oost-Brabant	36
Plantenwerkgroep Genk	36
Sap-clubje – Natuurpunt Hasselt – Zonhoven	37
Haspengouwse Plantenwerkgroep	38
Slobkousjes (Noord-Limburg)	39
Limburgse Plantenwerkgroep	40
Allium – Denderstreek	41
Plantenwerkgroep Naturelaar	42
Plantenwerkgroep Zuid-West-Brabant	42
Plantenwerkgroep Holsbeek	43
Plantenwerkgroep Wielewaal	44
Plantenwerkgroep Markvallei	45

Nieuwsbrief Zwammen

Paddenstoelenwerkgroep Meetjesland	48
Paddenstoelenwerkgroep Mycologia	56

Oproep notaboekjes en veldformulieren

Verstopt op zolders, in donkere kasten en lades... Wie heeft thuis (oude) **boekjes of veldformulieren** met geschreven natuurwaarnemingen liggen? Op het Natuurpunt secretariaat voeren vrijwilligers ze deze winter graag voor jou in op Waarnemingen.be, op jouw eigen of een andere account. Er zijn schatten aan informatie te digitaliseren, ook van gegevens die al een hele tijd geleden zijn verzameld, zodat ze niet verloren gaan in de toekomst. De volgende informatie is nodig om te kunnen invoeren: de soort, de locatie (bij voorkeur tot op gebiedsniveau) en de datum. Ook extra informatie kan mee ingevoerd worden. Heb je gegevens die geschikt zijn om in te voeren?

- Mail naar natuurdata@natuurpunt.be en we helpen je graag verder!

Save the date: zaterdag 19 oktober Studiedag Natuur.focus

Het magazine Natuur.focus kent intussen een bescheiden traditie van studiedagen die uitnodigen tot inspiratie en kritische reflectie. Dit najaar organiseren we een studiedag rond “**Referentiebeelden voor natuur in tijden van snelle veranderingen**”. De studiedag gaat door in Mechelen op zaterdag 19 oktober, schrijf dat alvast in uw agenda!

MOSSEN & LICHENEN

Werking Mossen en Lichenen

Artikels & info

Roosmarijn Steeman (015/29.72.22) – Natuurpunt Studie
Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Educatie

Hans Vermeulen (014/47.29.50) – Natuurpunt Educatie
Graatakker 11, 2300 Turnhout

Werkgroepen Natuurpunt

Planten-, mossen- en zwammenwerkgroep Schijnvallei.

Wekelijkse excursies met inventarisaties van natuurgebieden in de regio. Meer info bij colybia@telenet.be of naar info@schijnvallei.be. Je kan ook bellen voor informatie naar het secretariaat van Natuurpunt Schijnvallei op nummer 03 354 55 06.

Mossen – en lichenenwerkgroep de Haarmutsjes

We zijn geen "specialisten" maar een groep enthousiastelingen die met vallen en opstaan en onder het motto (zoals een lid van de werkgroep het mooi formuleerde) "al doende leert men" zich in de materie willen verdiepen. De werkgroep is actief in het Scheldeland en Waasland. Meer info: Lou Roelandt lou.roelandt@skynet.be

Limburgse werkgroep voor lichenologie

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/limburgse-werkgroep-voor-lichenologie>

Wil je geregeld up to date blijven omtrent onze werkgroep? Stuur dan een e-mail naar werkgroep.lichenologie@gmail.com zodat je onze nieuwsbrief kunt ontvangen!

Werkgroep Bryologie en Lichenologie (WBL)

De werkgroep heeft tot doel om de studie van de Bryologie en Lichenologie in Vlaanderen te bevorderen. Als voornaamste activiteit worden excursies in België en in het buitenland gehouden waarop de flora van de bryofyten (bladmossen, levermossen en hauwmossen) en van de lichenen (korstmossen) wordt geïnventariseerd en bestudeerd. Er worden ook determinatiedagen ingericht.

Meer info en nieuwtjes lees je op <https://www.mossenkorstmossen.be/>

Limburgse Werkgroep voor Lichenologie

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/limburgse-werkgroep-voor-lichenologie>

De Limburgse Werkgroep voor Lichenologie (LWL) behartigt de studie van lichenen/ korstmossen met nadruk op de provincie Limburg. Door middel van ons atlasproject starten we het systematisch in kaart brengen van alle soorten lichenen (epifytische, epilitische, terrestrische, etc) binnen dit deel van Vlaanderen. Er worden ook evenementen georganiseerd omtrent: microscopie, lezingen en andere bijeenkomsten in verband met lichenologie. Hierdoor bevorderen we het sociale gebeuren binnen lichenologie en streven we gericht naar het in kaart brengen van onze korstmossenflora. Jong en oud zijn welkom!

Zaterdag 30 maart (11:00 -18:00 -> Mechelse heide)

Zaterdag 6 april (11:00 -18:00 -> Vallei van de Kikbeekbron)

Zaterdag 27 april 2019: korte lezing omtrent de voorlopige vondsten in het deel Maasland. Een korte analyse van de vondsten en merkwaardigheden zullen besproken worden via een presentatie. Na deze presentatie zal een moment rond determinatie van soorten volgen (info omtrent: gebruik van chemische reagentia, aspecten omtrent microscopie, technieken, ...).

=> Field Research Centre te Connecterra, Zetellaan 52
3630 Maasmechelen (16:00 - ???)

Voor de volgende excursies/evenementen/... in de verschillende delen van Limburg, treft men alvast hier de voorlopige volgende datums aan (meer info over: kilometerhokken, locatie, etc volgen op een later tijdstip) :

Midden-Limburg

Zaterdag 16 november
Zaterdag 18 mei (11:00 -18:00, arboretum Bokrijk kilometerhok d6-48-13/14)
Zaterdag 25 mei
Zaterdag 1 juni
Zondag 9 juni
Zondag 16 juni
Zaterdag 29 juni
Zondag 14 juli

West-Limburg

Zaterdag 20 juli
Zaterdag 27 juli
Zaterdag 3 augustus
Zaterdag 10 augustus
Zondag 18 augustus
Zaterdag 31 augustus
Zaterdag 7 september

Noord-Limburg

Zondag 15 september
Zaterdag 28 september
Zaterdag 5 oktober
Zaterdag 12 oktober
Zondag 27 oktober
Zaterdag 2 november
Zaterdag 9 november

Zuid-Limburg

Zondag 24 november
Zaterdag 30 november

Zaterdag 7 december
Zaterdag 14 december
Zondag 21 december

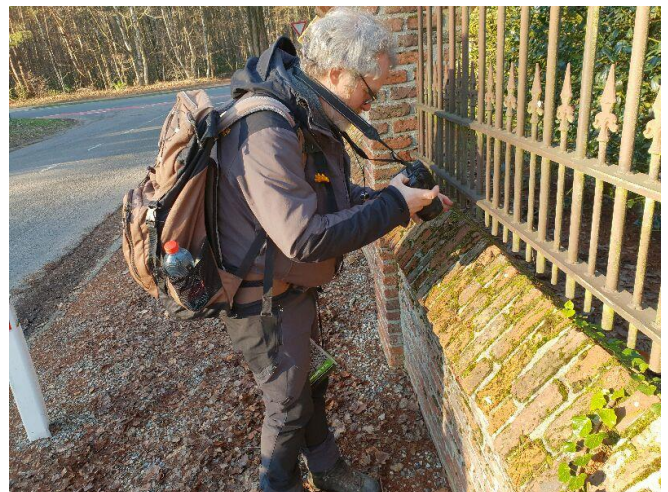
Excursieverslagen

Intro excursie 20 januari te Maasmechelen

Het startschot van ons atlas project en de eerste excursie binnen kilometerhok d7-44-22 op zondag 20 januari. Toch wel spannend! Op vlak van opkomst konden we niet klagen. In totaal waren we met vijf: twee personen uit Aarlon, één uit de provincie Antwerpen en twee waaronder mezelf uit de provincie Limburg. Eenmaal gestart troffen we onmiddellijk een Baardmos (*Usnea spec.*) aan. Schitterend! Uit de chemische determinatie later thuis zou blijken dat het ging om Bleek baardmos (*Usnea hirta*)! Terwijl Peter aandachtig de volgende soorten bekeek en besprak zag je hem hier en daar zich ontfermen over macrofotografie. Ondertussen bekeek Paul de Miskende schotelkorst (*Lecanora compalens*) en Bleekgroene schotelkorst (*L. expalens*) van naderbij. Steriele schotelkorsten, het zorgde nogal voor nieuwsgierige blikken. Gelukkige boden de duidelijke uitwendige kenmerken in samenwerking met onze chemische reagentia een uitweg! C + oranje! Bleekgroene schotelkorst was duidelijk aanwezig, samen met zijn broer Bleekgroene schotelkorst, die C - reageert. En daar nog een kleine schoonheid: de Valse knoopjeskorst (*Coenogonium pineti*).

Eventjes duidelijkheid scheppen bij de verschillende *Punctellia* soorten... (c) Jan Ryde

Paul die de Berijpte kroontjeskorst aan probeert te fotograferen(c) Jan Ryde

Terwijl Jan hier en daar 'stiekem' een foto van onze groep neemt, stijgt het aantal soorten snel in het eerste uur van deze excursie. Enkele zomereiken op enkele vierkante meters.... 20 soorten! Waaronder o.a: Hamsteroortje (*Normandina pulchella*), Ammoniakschotelkorst (*Lecanora barkmaniana*), Witte schotelkorst (*L. chlarotera*), Melige schotelkorst (*L. carpinea*), Vals dooiermos (*Candelaria concolor*), Gelobde poederkorst (*Lepraria lobificans*), Witkopschorsmos (*Hypogymnia tubulosa*), Poedergeelkorst (*Candelariella reflexa*), Blauwgrijs steenschildmos (*Parmelia saxatilis*), Heksenvingermos (*Physcia tenella*), Kapjesvingermos (*P. adscendens*), etc.

Valse knoopjeskorst (c) Peter D'Joos

Vals dooiermos (c) Peter D'Joos

We wandelen verder van deze parking en passeren een bakstenen muurtje van een woonst gelegen in de nabije villawijk binnen dit kilometerhok. De epilithische soorten trokken onze aandacht. De courante vertegenwoordigers op steen waren aanwezig: Verborgen schotelkorst (*Lecanora dispersa*), Kalkschotelkorst (*L. albescens*), Oranje dooiermos (*Xanthoria calcicola*), Rond dambordje (*Circinaria contorta*), etc... Aha! Ook de Berijpte kroontjeskorst (*Sarcogyne regularis*). Paul en Peter namen ijverig foto's.

De nabije Lindelaanbomen en nog enkele Zomereiken boden weer een waaier aan epifytische soorten. Een onschuldig elektriciteitskast (kunststof) diende als het substraat voor Donkerbruine schotelkorst (*Rinodina olea*) en ietsjes verder troffen we Dik geleimos (*Enchylium tenax*) aan. De gevarieerde bende is gefocust en vrij enthousiast. Een frisse wind liet ons eventjes rillen... Maar dat kon de pret onder de lichenologen niet bederven. Het 'feest' ging gewoon verder, met rode wangen en de bijhorende loopneuzen. Eventjes pauzeren in een lokale café, om daarna weer verder ijverig te werk te gaan. Eenmaal toen het begon te schemeren konden we om 18u de excursie afsluiten. Iets meer dan 52 soorten op de teller in dit gevarieerde kilometerhok. Een leuke eerste excursie en de start van de Limburgse Werkgroep voor Lichenologie!

Zondag 17 februari Connecterra

Een rustige, droge ochtend. De weersvoorspelling leken wispelturig de voorgaande dagen. Lawrence arriveerde om 9u45 aan de toegangspoort van Connecterra (binnen kilometerhok d7-35-14). Eventjes een babbel met de baliemedewerker. Welke werkgroep? Korstmossen? Loepen? Het werd toch even kort besproken met de medewerker.

10u00, Peter arriveert en na enkele minuten zien we Paul uit de provincie Antwerpen arriveren met het openbaar vervoer. We vliegen erin! Cladonia's here we come! Wacht eens eventjes... of toch niet? Bijna aan de ingang van het gebied troffen we een betonnen tegel aan verwerkt in een bakstenen muurtje. Goed voor zo'n 26 soorten op enkele vierkante meters. Waaronder o.a: Berijpte kroontjeskorst (*Sarcogyne regularis*), Kalkschotelkorst (*Lecanora albescens*), Kastanjebruine schotelkorst (*L. campestris*), Verborgen schotelkorst (*L. dispersa*), Muur-schotelkorst (*L. muralis*), Zwart-op-wit-korst

(*Verrucaria muralis*), Valse citroenkorst (*Flavoplaca flavocitrina*), Witte citroenkorst (*Pyrenodesmia teicholyta*), Klein schaduwmos (*Phaeophyscia nigricans*), Rond schaduwmos (*P. orbicularis*), etc. De kalkrijke beton met aanvullende 'zure' baksteen leverde ons aardige wat soorten en 'loepplezier' op. Eenmaal alles genoteerd en bestudeerd. Wandelen we verder Connecterra in. Een onschuldige zwerfsteen laat ons oog vallen op leuke structuren. Lawrence buigt zich. Donker prothallus, vrij veel areolen, specifieke vruchtlichamen.... Hm, K – reactie, dus geen Steenstrontjesmos (*Buella aethalea*).... Na even te bespreken en andere soorten uit te sluiten kwamen we bij de soort 'Donker landkaartmos' (*Rhizocarpon reductum*)! Een leuk lid binnen het genus *Rhizocarpon*. 'Dolle pret' laat Peter vallen. Lawrence vult aan met 'feest, feest!'

Goed geluimde lichenologen...

Toch even de verschillende *Lepraria* soorten overlopen....

Hier en daar wat courante epifyten zoals bijvoorbeeld Klein dooiermos (*Polycauliona polycarpa*), maar de nadruk bleef uiteindelijk bij epilytische soorten, tot Lawrence zijn grote verbazing. Vroeger toen hij puber was trof hij hier Zomersneeuw (*Cladonia foliacea*) aan en dergelijken. Door de bouw van het Field research centre en de toegangspoort waren deze niet meer zo vlot te vinden, waarschijnlijk waren deze nog dieper in het gebied en in andere nabije kilometerhokken aanwezig. Toch troffen we nog verschillende *Cladonia* soorten aan: Gerafeld bekermos (*Cladonia ramulosa*), Ezelspootje (*C. zopfii*), Gevorkt heidestaartje (*C. furcata*), etc. Een shift van terrestrische soorten naar epilytische soorten. De vele zure gesteentes en kalksteen laten de talrijke steenbewoners naar voren komen. Het mooie, zonnige weer bracht het beste in ons naar boven. Een 'selfie' kon uiteraard niet ontbreken! We eindigde de dag met 50 soorten op de teller!

WBL – Werkgroep Bryologie en Lichenologie

<https://www.mossenkorstmossen.be/>

Agenda 2019

Zaterdag 30 maart Zwinbosjes Knokke

Afspraak: 9u30 Oosthoekplein, Knokke-Heist. Op het plein zelf is het betalend parkeren, maar er kan gratis geparkeerd worden langs en op het eind van de Rijkswachtlaan en langs de Nieuwe Hazegradijk.
Excursieverantwoordelijken: Dirk De Beer (Mossen) (0474/737395) en Angèle De Bruyckere (Korstmossen) (0495 27 21 16)

Zaterdag 27 april Ganzepootvijver en Zoniënwoud

Afspraak: 9u30 parking van het Bosmuseum Jan van Ruusbroec, Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart.
Excursieverantwoordelijke: Geert Raeymaekers (M)(0473 591324) en Daniel De Wit (K)(0477 251032).

Zaterdag 18 mei Korstmossen omgeving Oostkamp

Domeinventarisatie korstmossen nog nader te bepalen, in de omgeving van Oostkamp.
Afspraak: 9u30 Sint-Pietersplein Oostkamp
Excursieverantwoordelijke: Leo Vanhecke (0476 313215).

Zaterdag 18 mei Mossen Tillegembos Brugge

Afspraak: 9u30 parking van het Tillegembos, Wittemolenstraat 128, 8200 Brugge. Excursieverantwoordelijke: Wouter Van Landuyt (0499 808872).

Zaterdag 15 juni Mossen en korstmossen van het Schietveld Houthalen Helchteren

Afspraak: 9u30 kerkplein van De Sint-Martinuskerk, Dorpstraat 51, 3670 Meeuwen. Excursieverantwoordelijke: Patrik Oosterlynck (M)(0476 530535) en Daniel De Wit (K)(0477 251032).

Zaterdag 13 juli Korstmossen Bos van Aa en Kollinten Zemst

Afspraak: 9u30 Sluisweg, 1980 Zemst (1.5 km vanaf de brug van Humbeek richting Kapelle-op-den-Bos).
Excursieverantwoordelijken: Daniel De Wit (0477 251032).

Zaterdag 13 juli Veenmossenexcursie Langdonken Herselt

Afspraak: 9u30 Veenmosseninitiatiewandeling in de Langdonken te Herselt. Afspraak om 9:30 uur aan de Sint-Servatiuskerk, Dorp 51, 3670 Herselt. Excursieverantwoordelijke: Dirk De Beer (0474 737395).

Zaterdag 24 augustus Korstmossen abdij van Averbode

Inventarisatie van de abdijsmuur en de omgeving van de abdij in Averbode (IFBL d5-28).
Afspraak: 9u30 parking van 'Het Moment', Herseltsebaan, 3271 Averbode. Excursieverantwoordelijke: Daniel De Wit (0477 251032).

Zaterdag 19 oktober Korstmossen in de Haasop te Beveren

Inventarisatie van de Haasop (IFBL c4-13). Natuurgebied van ANB met zanderige open vlakten.
Afspraak: 9u30 Koestraat, Kallo.
Excursieverantwoordelijke: Daniel De Wit (0477 251032).

Zaterdag 19 oktober Mossen in de Vinderhoutse bossen

Afspraak: 9u30 Langendam te 9921 Vinderhoutse. Excursieverantwoordelijke Wouter Van Landuyt (0499 808872).

Zaterdag 9 november Mossen en korstmossen in de Lommelse Sahara

Afspraak: 9u30 parking van het tuincentrum Pelckmans, Werkplaatsen 1, 3920 Lommel.
Excursieverantwoordelijken: Dirk De Beer (M)(0474 737395) en Daniel De Wit (K)(0477 251032).

Atlasproject van de lichenen in de provincie Vlaams-Brabant

De Vlaams-Brabantse lichenenwerkgroep wil in 2019 starten met de inventarisatie van de korstmossen in de provincie Vlaams-Brabant. Bedoeling is onder andere het bouwkundig erfgoed (kerken, abdijen, kastelen, oude gebouwen,...) en landschapselementen (alleenstaande bomen, bomenrijen, hagen,...) in de provincie te inventariseren. In eerste instantie richten we ons op het Dijleland, maar eigenlijk willen we een soortenoverzicht krijgen van alle interessante plaatsen van de provincie. Op deze manier is het mogelijk te vergelijken met eerdere inventarisaties, en zo evoluties te achterhalen. Geïnteresseerden kunnen volgende datums noteren:

23 maart: 9 uur kerk van Bertem

27 april: 9 uur 30 Bosmuseum Jan van Ruusbroec Hoeilaart

11 mei: 9 uur kerk van Tervuren

8 juni: 9 uur kerk van Moorsel

7 september: 9 uur kerk van Overijse

5 oktober: kerk van Neerijse

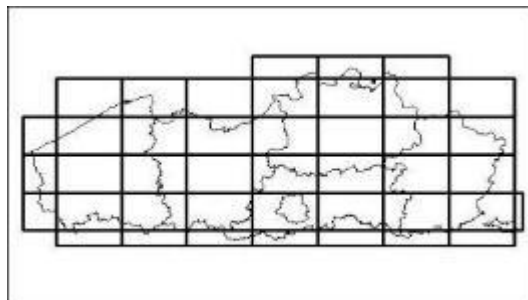
16 november: kerk van Korbeek Dijle.

Best stevig schoeisel en regenkledij aandoen. Een goede loupe is nodig om de korstmossen te determineren. Voor meer informatie kan je steeds terecht bij:

-Filip Fleurbaey (ffleurbaey@skynet.be): 0478571199

-Daniel Dewit (daniel.dewit@outlook.be): 0477251032

PLANTEN

Plantenwerking Natuurpunt

In het Vlaamse land zijn tientallen plantenwerkgroepen actief binnen Natuurpunt.

Zij organiseren jaarlijks talrijke excursies voor beginners tot gevorderden.

Veel plantenwerkgroepen gaan op "streeptocht". "Strepen" is inventariseren op kilometerschaal (via het 'IFBL-raster') met behulp van een streeplijst. De gegevens van deze streeptochten kunnen gebruikt worden in het kader van atlasprojecten.

Daarnaast spitsen de meeste werkgroepen zich toe op de studie en inventarisatie van natuurgebieden. Een aantal werkgroepen doen zelfs aan vegetatiekunde door vegetatie-opnames te maken van percelen (met de schaal van Tansley) en/of van permanente proefvlakken (met de schaal van Braun-Blanquet). Iedereen kan zich bij een werkgroep aansluiten om deel te nemen en bij te leren.

Plantenwerkgroepen

Floristisch Onderzoek voor Natuurbehoud

<http://www.natuurpuntantwerpenstad.be/fon/>

Erik.Molenaar@skynet.be Fon-o-foon 0474/35.53.69

Nationale Werkgroep Botanie

André Van den Bergh

tel. 052/35.05.18

GSM 0472/68.83.35

<https://plantenwerkgroep.wordpress.com/lokale-plantenwerkgroepen/nationale-werkgroep-botanie/andrevandenbergh@yahoo.com>

NWB

Regionale plantenwerkgroepen

Plantenwerkgroep Duinvioltje
Plantenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen
Plantenwerkgroep Meetjesland
Plantenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus
Plantenwerkgroep Allium-Denderstreek
Plantenwerkgroep Zuid-West-Brabant
Plantenwerkgroep Oost-Brabant
Plantenwerkgroep Thalictrum
Ecologische werkgroep Meanderland
Plantenwerkgroep Genk
Plantenwerkgroep Noord-Limburg *De slobkousjes*

Haspengauwse plantenwerkgroep
Plantenwerkgroep Voeren
Limburgse plantenwerkgroep

Lokale plantenwerkgroepen

Plantenwerkgroep Westland
Plantenwerkgroep Markvallei
Plantenwerkgroep Gent
Plantenwerkgroep Scheldeland
Plantenwerkgroep Naturelaar – 's Heerenbosch
Plantenwerkgroep Klein-Brabant
Plantenwerkgroep Wielewaal (regio Lier)
Plantenwerkgroep Holsbeek
Plantenwerkgroep Schijnvallei
Plantenwerkgroep Landschap De Liereman

Plantenwerkgroep Antwerpen Stad
NP Hasselt – Zonhoven SAP-clubje
Plantenwerkgroep Oude Spoorweg
Plantenwerkgroep Natuurpunt Lanaken
Plantenwerkgroep Haacht
Bramenwerkgroep Vlaamse ardennen plus
Plantenwerkgroep Antwerpen Noord
Plantenwerkgroep Zuidrand Antwerpen

Plantenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen

Onze werkgroep is actief in het zuiden van West-Vlaanderen. We bestuderen, inventariseren, monitoren en determineren de planten in de buurt en maken allerlei uitstappen. Zin om mee te doen? Neem dan contact met ons op. piet.missiaen@pandora.be

Zondag 28 april Planteninventarisatie van De Bonte Os Deerlijk deel 1

Afspraak: 14u30 ingang nabij Waregemstraat 274 Deerlijk

Zondag 19 mei Op verkenning in de omgeving van de Oude Spoorwegberm Waregem/Zulte

Afspraak: 14u30 Waregem, oude station Sint-Eloois-Vijve

Zondag 16 juni Verkenning van de Bissegemse natuurgebieden

Afspraak: 14u00 Bissegem , Afspraak: Sint-Audomaruskerk

Vrijdag 5 juli Planteninventarisatie van De Bonte Os Deerlijk deel 2

Afspraak: 18u30 ingang nabij Waregemstraat 274

Zaterdag 20 juli Plantenfietstocht langs de vaart

Afspraak: 14u00 openluchtwembad, Kortrijk

Zondag 25 augustus Autotrip naar de duinen van Dannes (Noord-Frankrijk)

Afspraak: 7u30 Bissegem, parking Rietput Bissegem

Zondag 22 september Plantenwandeling in de stad Wervik

Afspraak: 14u30 Wervik, Tabaksmuseum

Plantenwerkgroep Duinviooltje

Meer info: devos.johan@gmail.com

Maandag 20 mei Houtem d0-27-33

Afspraak: 18u30 Onze-Lieve-Vrouwekerk Houtem = Kerkhoek

Maandag 27 mei Eggewaartskapelle d1-21-11

Afspraak: 18u30 Kruispunt Heydehoekstraat/Knollestraat

Zaterdag 1 juni Oostduinkerke c0-48-42

Afspraak: 9u15 Ingang Noordzeedreef/Park van Hannecart

Vrijdag 7 juni Spermalie c1-43-34

Afspraak: 18u30 Kruispunt Schorestraat/Brugsesteenweg

Woensdag 12 juni Oostende c1-15-33

Afspraak: 18u30 Sint-Antonius-van-Paduakerk = Sint-Antoniusplein

Maandag 1 juli Pollinkhove d1-31-33

Afspraak: 18u30 Kruispunt Romanestraat/Burgweg

Maandag 22 juli Wulpen c1-51-31

Afspraak: 18u30 Kruispunt Bootshoekestraat/Allaertshuizenstraat

Maandag 29 juli Koksijde c0-57-21

Afspraak: 18u30 Onze-Lieve-Vrouw ter Duinenkerk = Kerkplein

Woensdag 31 juli Koksijde c0-57-23

Afspraak: Parking Carrefour = Robert Vandammestraat

Maandag 5 augustus De Moeren d0-16-42

Afspraak: 18u30 Kruispunt W. Cobergherstraat/Kosterstraat

Woensdag 14 augustus Oeren d0-28-24

Afspraak: 18u30 Kruispunt Vaartstraat/Oerenstraat

Zaterdag 17 augustus Bredene C1-16-13

Afspraak: 9u30 Kruispunt Batterijstraat/Heideweg

Plantenwerkgroep Meetjesland

Onze werkgroep is actief in het Meetjesland. We bestuderen, inventariseren, monitoren en determineren de planten in de buurt en maken allerlei uitstappen.

Meer info: William.white@telenet.be

Kalender 2019

Dinsdag 9 april Maldegem C2-45-24 Drongengoedbos (*Meetnet Algemene Plantensoorten*)

Afspraak: 19u00 Kruispunt Westvoordestraat - Drongen-goedweg - bosweg Drongengoedhoeve

Dinsdag 23 april C2.37.14 Eeklo Ringlaan in de omgeving van Raver-schoot (bermflora op schrale grond)

Afspraak: 19u00 Raverschoot (miniparking aan het kanaal)

Dinsdag 7 mei Zomergel/Ursel C2.57.11 Bauwerwaan (bosjes en omgeving)

Afspraak: 19u00 Kerk van Ursel

Dinsdag 21 mei Aalter C2.55.33 Jezuïetengoed (bosjes, schrale terreintjes ten Z van de spoorlijn)

Afspraak: 19u00 Nieuwendam (waar deze splitst net voor de nieuwe spoorwegbrug)

Dinsdag 4 juni Knesselare C2-45-31 Helle (vochtige graslanden en wegberm langs de Hellestraat)

Afspraak: 19u00 Kerk van Knesselare

Dinsdag 11 juni Maria – Aalter D2.15.11 Hooggoed (bos)

Afspraak: 19u00 Stratem: parking van ANB

Dinsdag 18 juni Aalter C2.54.14 Vochtige graslanden tussen Vaanders en Schuurlo

Afspraak: 19u00 Vijverstraat: brug over de E40

Dinsdag 25 juni Middelburg C2.15.14 Dorpscentrum en omgeving (*Meetnet Algemene Plantensoorten*)

Afspraak: 19u00 Kerk van Middelburg

Dinsdag 2 juli Boekhoute C3.12.11 Spletkreek en Leopoldkanaal (polder-landschap)

Afspraak: 19u00 Kerk van Boekhoute

Dinsdag 13 augustus Hansbeke D2.17.21 Omgeving van het Vaardeke [Hammestraat/Kouterken] (agrarisch landschap)

Afspraak: 19u00 Kerk van Hansbeke

Dinsdag 27 augustus Eeklo C2.27.41 Sint-Jansdreef (bosjes, houtkanten, akkers in omzetting naar bos, paardenweilanden)

Afspraak: 19u00 Hoogstraat nabij het Eikenhof (komende van Eeklo, 1e straat links voorbij de brug over de N49)

Excursieverslagen 2018

Tekst: William White, Chris Bruggeman, Bart Vandevoorde
Foto's; Chris Bruggeman

10/04/18 – C2.56.22 - Ursel: Essenbos

De eerste voorjaarsexcursie viel letterlijk en figuurlijk in het water. Na een uur in het Essenbos werden we getraakteerd op een fikse regenbui, de daarmee invallende duisternis maakte het omstreeks half-negen al zo goed als onmogelijk om nog deftig plantjes te zoeken.

Toch was er tijd genoeg om vast te stellen dat het Essenbos - een klein bosrelict gelegen tussen Ursel en Zomergem - een oud bosrelict moet zijn dat wellicht ooit deel uitmaakte van de uitgestrekte bossengordel tussen het Drongengoed en het Leen. De lager gelegen stukken zijn zeer drassig en in het algemeen verstoken van plantengroei. Op de hoger gelegen stukken vindt men vrij grote populaties Bosanemoon en Muskuskruid, met hier en daar wat Slanke sleutelbloem en Gewone salomonszegel. In een van de tijdelijke poelen groeit Dotterbloem en Gele lis.

Bosanemoon

Opvallend is het grote aantal verwilderde bosplanten: Daslook, Narcis (waarschijnlijk overwegend *pseudonarcissus* maar niet bloeiend), Sneeuwkllokje, Vogelmelk, Spaanse hyacint (en/of zijn hybride), Italiaanse aronskelk en mogelijk enkele exemplaren Herfsttijloos.

In een drassig weiland naast het bos konden we op de valreep nog Kale jonker, Akkerkers en Egelboterbloem vinden.

Door de aard van het terrein en het korte bezoek konden we maar een 70-tal plantensoorten op de teller zetten.

Een deel van het bos is privé-eigendom maar het interessantste stuk (met de bosanemonen) is sinds kort eigendom van Natuurpunt.

24/04/18 – C2.37.41 : Eeklo : Kampeerwagenparking aan jachthaventje en omgeving

Na de succesvolle excursie vorig jaar op de camping aan de Lembeekse bossen, leek het ons interessant om ook eens een parking voor kampeerwagens te verkennen in Eeklo, meer bepaald de parking gelegen aan het jachthaventje. Deze oogt interessant omdat ze aangelegd is met behulp van betonnen grasdallen, waartussen zich tal van schraalteminnende plantjes kunnen vestigen. Vorig jaar reeds, bij een eerste blitzbezoek, werden Kaal breukkruid en Ruwe klaver in redelijke aantallen aangetroffen. Dit jaar werd tevergeefs naar deze soorten gezocht [*later op het seizoen werden ze wel opnieuw gevonden*] maar in plaats daarvan vonden we (t.t.z. geofende speurneus Bart Mortier) enkele

mooie populaties van de Zuid-Europese exoot *Galium murale* (ondertussen ook Straatwalstro genoemd), die blijkbaar toch ook zo nieuw niet meer is in Vlaanderen en o.a. aan de kust en in Gent reeds meerdere malen aangetroffen werd. Als je niet bereid bent om op de knieën te gaan speuren kun je dit plantje op je buik schrijven! Straatwalstro kan eigenlijk niet verward worden met andere soorten, vooral de (piepkleine) bleekgele bloempjes en borstelige, langwerpige vruchtjes, die bij rijpheid wat terug zijn gebogen, zijn erg typerend.

Straatwalstro met vruchten en bloemen

Voorts veel courante soorten van schrale groeiplaatsen, zoals Muurpeper, Muizenoor, Ruw vergeet-mijnietje, Tengere vetmuur en Zandmuur, maar ook Schijnaardbei en Gevlekte rupsklaver.

We vermelden ook Hertshoornweegbree, die we ongeveer overal waar we liepen die avond tegenkwamen.

De zandige berm langs het kanaal ('kop van de vaart' in de volksmond) en de Tieltse Steenweg leverden nog ander moois op, waarvan onderaardse klaver ons toch wel het meest verraste. Dit is niet de eerste vondst van deze soort in Eeklo, wat er op kan wijzen dat deze klaver (met zijn typisch harig blad en armbloemige hoofdjes - belangrijke verschillen met witte klaver en daardoor al van op enkele meter afstand te herkennen) zich stilletjes aan het uitbreiden is. Of zijn we gewoon beter geworden in het herkennen van deze plant ??

Andere leukerds waren Knolboterbloem, Duinvogelmuur, Klein vogelpootje, Valse wingerd, Europese kardinaalsmuts, Akkerkers, Gewone veldsla, ...

Geen kanaalberm zonder oeverplanten - hoe vervuild deze tot voor kort ook was. En dus waren we al tevreden met Oeverzegge, Gele lis, Bitterzoet en Echte valeriaan maar zeker en vast ook met Moerasandoorn, Poelruit en Kalmoes. In het water overheerste Dwergkroos, bijgestaan door Klein kroos en Stomphoekig sterrenkroos.

Op de twee uur die we - acht 'man' sterk - rondstruinden konden een 140-tal soorten geteld worden.

08/05/18 – C2.54.41 : Maria-Aalter : domein van de Broeders van Liefde, kerkhof en omgeving

Het domein van de Broeders van Liefde (nu omgedoopt tot 'Menas') in Maria-Aalter kan het best omschreven worden als een parkbos, bestaande uit schrale gazons rond de gebouwen, die overgaan in weiland en in bos. De beboste zone bestaat zowel uit inheemse boomsoorten als uit - soms oude - uitheemse parkbomen, waaronder bvb. een majestueuze Oosterse plataan. Door het zandig-zure karakter van de bodem in deze regio heeft een exoot zoals Pontische rhododendron hier vrij spel gekregen.

Uit de tuin van de broeders zijn ook andere cultuurplanten ontsnapt. Zo is er een stuk bos dat over een flinke oppervlakte (ca. 100 m² of meer) vol staat met Lelietje-van-dalen en langs een brede toegangsweg heeft Oranje havikskruid zich weten te vestigen.

Inheemse soorten op het domein die de aandacht verdienen zijn: Hazenzegge en Gewone ereprijs, talrijk aanwezig in het toch net iets te voedselrijke grasland; Wolfspoot en Knopig helmkruid langs de vijver (die wel eens mag aangepakt worden); Mannetjesereprijs in het gazon, Ruwe smele en Ijle zegge in het bos. Een vrij onverwachte vondst was die van een goed ontwikkeld exemplaar van Groot nagelkruid (*Geum macrophyllum*) langs de grazige bosrand. Het is gissen naar de herkomst maar in het Bulskampveld, hier niet zo ver vandaan, bevindt zich alleszins een populatie van deze exoot.

Groot nagelkruid

Op het traject van de parking van Maria-Aalter naar het domein (een paar honderd meter) troffen we schraalteminnende plantjes aan (Hazenspootje, Schermhavikskruid, Klein vogelpootje, ...) maar ook soorten die wijzen op inzaai (Bevertjes, Muskuskaasjeskruid, Heggenwikke en Kleine mantelanjer). Ook enkele exemplaren groot streepzaad werden mogelijk ingezaaid.

Op de terugweg naar de parking mochten we ons vergapen aan een kleine populatie Hondsviooltjes in het gazon van het kerkhof. Deze lijkt natuurlijk te zijn maar Pierre toonde ons ook planten - weliswaar in een ander gedeelte van het kerkhof - die weerom wezen op inzaai (Ruige weegbree, Geel walstro, Slangenkruid). Voer voor discussie dus ...

We konden met ca. 160 soorten op de teller en een voldaan gevoel huiswaarts keren.

22/05/18 – C2.55.31 Maria-Aalter : omgeving van het Jezuietengoed (Oude Vaart → spoorweg)

Het was hier de bedoeling om heischrale terreintjes en bosjes te bestuderen maar werken aan de spoorwegovergang aan de Nieuwendam / Jezuietengoed beslisten er anders over. We stonden bijgevolg aan de 'verkeerde' kant van de spoorweg. Gelukkig kon een strook braak-iggende akker langs de spoorlijn Gent - Oostende, die moet verdwijnen voor infrastructuur-werken, een en ander goedmaken.

Grote en kleine klapproos groeiden er broederlijk naast elkaar zodat we de verschillen in blad heel duidelijk konden waarnemen. Voorts vielen hier op : de vele laat bloeiende rozetjes Vroegeling en menig uit de kluiten gewassen Kleine leeuwenklauw (door de grootte waren de diagnostische kenmerken heel goed te zien).

Kleine leeuwenklauw

Interessant was een mooie populatie Boskruid, nog net niet in bloei, op één exemplaar na, maar goed herkenbaar aan de typische geur van het blad. Een andere soort - die ons eveneens wees op een bosrijk verleden op deze plaats - was Gewone salomonszegel, die we even verder talrijk terug zagen in een beekbegeleidende boshelling (die ook zal moeten wijken voor de 'vooruitgang').

In het zelfde hok ligt ook een stuk 'Oude Vaart', dat waarschijnlijk een dode arm is van het kanaal Gent - Brugge. Het stuk dat wij bezochten is min of meer verbost, met veel populieren en bijgevolg een erg nitrofiële begroeiing. Brandnetels en zevenblad heersen hier maar ook hop voelt zich hier thuis. De 'verrassing' van de dag - *Artemisia princeps*, een exoot met kruipende wortelstok en van bijvoet afwijkende bladeren - bleek na opkweek in mijn tuin en na controle door Filip Verloove toch gewone bijvoet te zijn. Waarschijnlijk heeft de combinatie van bodem (N-rijk) en schaduw geleid tot de afwijkende - op *A. princeps* lijkende - bladeren en een voor bijvoet opvallend ver kruipende wortelstok. Eenmaal enkele exemplaren werden opgekweekt in gewone tuingrond ontwikkelden de planten zich als normale bijvoet, met bloei begin augustus.

Besluit ? Hoewel we aan de verkeerde kant van het hok zaten hebben we toch bijna 140 taxa kunnen aanstippen. Bovendien werd weer eens duidelijk dat men op zijn hoede moet blijven voor planten met afwijkende groeivormen. Ze zijn immers niet altijd wat ze lijken!

29/05/18 – C2.38.13/14 : Eeklo : braakliggend bouwterrein in de Sportlaan

Deze excursie werd als extraatje alsnog in het jaarprogramma gestoken. Het betreft een stuk bouwgrond dat er toch al een tiental jaar onbebouwd bij ligt. Gezien de aard van de bodem - schraal zandig - mochten wij hier hopen op een paar mooie vondsten.

En inderdaad, we troffen er de grootste populatie bleekgele droogbloem aan die wij (t.w. Chris en William) ooit hadden waargenomen, met meerdere duizenden exemplaren, vaak kleine rozetjes, dicht opeen gepakt. Hetzelfde konden we zeggen van een enorme populatie driekleurig viooltje - weliswaar uit cultuur ontsnapt - die lekker kruiste met het iets minder talrijke Akkerviooltjes.

Een derde grote populatie met rond de 100 exemplaren betrof bleke morgenster, gemakkelijk te herkennen aan de verdikte stengel onder het hoofdje.

Even verder groeiden er enkele flink uit de kluiten gewassen kromhalzen en een populatie erg vroeg en donkerblauw bloeiende Vogelwikke bracht ons danig in de war en werd eerst als bonte wikke aanzien (ondergrondse delen werden niet bekeken!). Pas enkele bezoeken later werd de ware identiteit duidelijk. Tenslotte willen we ook Ruige klapproos vermelden, met een kleine populatie verspreid over enkele vierkante meter. Ook de andere twee inheemse klapprozen hebben hier trouwens een stekje.

Voor de rest, vele typische soorten van zandige bodems (Kleine leeuwenklauw, Klein vogelpootje, Veelkleurig vergeet-mij-nietje, Kleine en Liggende klaver, ...) en nog wat vochtminnende soorten uit een wadi, die vrijwel dichtgegroeid is met grauwe wilg. We konden op dit terrein van hooguit anderhalf hectare toch weeral een 120-tal taxa thuisbrengen.

Kromhals

05/06/18 – C2.36.33 : Maldegem : Langedreef, heischrale omgeving in het Maldegemveld

Het Maldegemveld staat bekend in de regio om zijn unieke heischrale vegetatie. Het beoogde perceel betrof deze keer een akker die enkele jaren geleden werd afgeplagd. Het is ongelooflijk hoeveel potentieel dergelijke terreintjes na al die jaren intensief gebruik nog kunnen hebben.

Dit bewijst een kleine opsomming van in het oog springende soorten: 8 russen waaronder Trekrus, Knolrus en Veldrus (soorten die in het Meetjesland zo goed als beperkt zijn tot het Drongengoed), Geelgroene zegge en Hazenzegge, Gewoon struisgras en Moerasstruisgras, Brem en Gaspeldoorn, Struikhei en Dophei, Tormentil en Kruipeganzerik, Kantig en Fraai hertshooi, Egelboterbloem, Echt duizendguldenkruid, Valse salie, Schermhavikskruid, Mannetjesereprijs, Waternavel, ... maar ook veel zaailingen van Ruwe en Zachte berk en wilgen behorende tot het Grauwe wilg en schietwilgcomplex ! Die laatste zijn in de gaten te houden. In de slootkant enkele leuke varen-vondsten: Dubbelloof en Smalle stekelvaren (deze laatste is heel wat zeldzamer in de Meetjeslandse bossen dan Brede stekelvaren).

Geelgroene zegge

Een stukje gemengd bos leverde voorts nog op : Pil-, Bos- en Ijle zegge, Schaduwgras, Groot heksenkruid, Bergbasterdwederik, Framboos, Pijpenstrootje, Bosandoorn, Witte els, Rankende helmbloem, ...

De bos- /akkerrand op de terugweg was al minder interessant maar goed genoeg voor Gewoon knoopkruid, Grote muur en Avondkoekoeksbloem. Tenslotte flirtten enkele brede wespenorchissen nog met de rand van het hok, evenals een uitdijende populatie late guldenroede.

Gezien de aard van de omgeving was een uiteindelijk totaal van ca. 155 soorten een rijke oogst.

12/06/18 – C2.37.12 : Eeklo : Ringlaan met zandig-schrale bermen (omgeving AZ Alma)

De zandige bermen langs de Eeklose ring staan bekend om hun erg interessante plantengroei. De bedoeling van deze wandeling was om niet alleen kennis te maken met de brede oostelijke berm - waar zich sedert vele jaren een stabiele flora gevestigd heeft, mede dank zij het maaibeheer van het AWW - maar ook met de bermen aan de westelijke zijde, nabij het nieuw regionaal ziekenhuis AZ Alma. Deze bermen zijn vrij recent en herbergen naast pionierbegroeiing en extensief gemaaide grazige stukken ook een paar potentieel interessante poelen.

We wisten dat de oostelijke berm rijk is aan planten van schrale zandgrond maar dat we het gros van die soorten ook nabij AZ Alma zouden terugvinden hadden we toch niet echt verwacht. Het beheer is er niet alleen anders, de bermen zijn ook veel minder breed en er loopt ook nog eens een fietspad door.

Van de poelen en de diepe sloot op het einde van de Blakstraat onthielden we alvast volgende soorten : grote waterweegbree, grote lisdodde, wolfspoot, meerder wilgen uit de complexen van Schietwilg / Kraakwilg en Boswilg / Grauwe wilg, Grote kattenstaart, Grote wederik, Knopig helmkruid, Zomprus en de broertjes Pitrus / Biezenknoppen en Zeegroene rus.

Vreemd was de onopvallende aanwezigheid van Japanse holpijp nabij de grootste poel, waarvoor we niet direct een verklaring kunnen geven, behalve grondverzet. Deze exoot is hier in elk geval niet aangeplant !

Veel juweeltjes situeerden zich tussen de lage pioniersbegroeiing : (in de volgorde waarin ze gevonden werden) o.a. Akkervioletje, Hazenpootje, Gewone spurrie, Klein vogelpootje, Smalle wikke, Gewone reigersbek, Zandmuur, Vertakte leeuwentand, Liggende klaver, Tengere vetmuur (beide ondersoorten, subsp. *apetala* lijkt in het Meetjesland ver in de minderheid t.o.v. subsp. *erecta*), Kleine leeuwenklauw, Zilverhaver, Akkerhoornbloem, Knolboterbloem, Eenjarige hardbloem,...

Eenjarige hardbloem

De brede berm aan de overzijde van de baan leverde verder nog een 3e vindplaats in evenveel weken op van gestreepte klaver en een zeer mooie gemengde pioniervegetatie van vroege haver en eenjarige hardbloem (met dank aan de mollen en konijnen die er vertoeven). Even verder werd ook nog grote leeuwenklauw aangetroffen, zodat beide (soms lastige) soorten nu eens deftig vergeleken konden worden.

Op een talud met bremstruiken werd nog duchtig gezocht naar Grote bremraap (vroeger vlak in de buurt groeiend) maar tevergeefs.

Eén erg op kluwenhoornbloem lijkende *Cerastium* (op een stuk met 'onkruiden') kon niet op naam gebracht worden, te ver heen maar het kleverige aspect (bedolven onder de zandkorrels) en de vliezige rand van de steunblaadjes zouden wel eens kunnen wijzen op steenhoornbloem, een soort die zelden of nooit gerapporteerd wordt in de streek (over het hoofd gezien ??).

Andermaal werd de kaap van 150 soorten vlotjes gehaald. Volgend jaar komen we zeker terug om een aangrenzend hok (met o.a. gestreepte klaver) te verkennen.

19/06/18 – C3.34.11 : Zelzate : zandig schrale terreinen nabij E34-tunnel

De zandige bermen en terreintjes die we deze keer aandeden (Suikerkaai, dichtbij het kanaal) vertoonden grote gelijkenissen met deze langs de Ringlaan in Eeklo (zie vorig verslag). Groot verschil evenwel is dat er hier fel begraasd wordt door konijnen. Het lijkt er ook op dat sommige plekjes hier nog zandiger en schraler zijn. Bovendien ligt er ook een oude spoorwegbedding die ondertussen al aan het verbossen is.

Al bij het uitstappen uit de auto werd duidelijk dat we op een soortenrijke plek stonden geparkeerd. Slangenkruid, wilde reseda en middelste teunisbloem vielen al direct op maar daarnaast konden we o.a. nog volgende soorten spotten: Liggende klaver, Hazenpootje, Gewone reigersbek, Muurpeper, Zandzegge en Gewone bermzegge, Vroege haver, Lang-baardgras, Hongaarse raket, Kaal breukkruid, Kleine leeuwentand, Blauw walstro, Akkerhoornbloem, Kleine mantelanjer, Klein vogelpootje, Muizenoor, Knolboterbloem, Koningskaars, Rood guichelheil en - weeral eens - Gestreepte klaver.

Rode schijnspurrie

Via een dichtgroeïende spoorwegberm belandden we op een terreintje met een open zandvlakte (met ijzerhoudend zand). Hier overleven alleen taaie pioniers, waaronder Driëbloemige nachtschade, Kromhals en Rode schijnspurrie maar de meest opvallende was toch Tuin-postelein die het aan de rand van de zandvlakte alleen moest zien te redden, zonder enige concurrentie. Daarnaast ook tientallen kiemplanten van Fluweelboom.

Zeer mooi (op de terugweg) was de vondst van een kleine populatie hartgespan in de schaduw van enkele struiken langs de spoorwegberm; zeker even mooi als afsluiter waren een 10-tal knikkende distels in topconditie, dichtbij de startplaats.

De kanaalberm zelf leverde niet veel soeps op, op wat verwilderde aspergeplanten na ; op een iets vochtiger en met wilgen begroeide ruigte regeerde een uit de kluiten gewassen populatie *Fallopia xbohemica*.

Door het ontbreken van een aantal anders zeer algemene planten (Zevenblad, Herderstasje, Kleine veldkers, ...) langs het parcours werd de kaap van 150 taxa net niet gehaald.

26/06/18 – C3.42.12 : Kluizen : Burggravenstroom en omgeving (nabij het waterspaarbekken)

Deze maal precies 150 soorten op ons lijstje, waarvan de meeste soorten eerder ruderaal zijn. Maar toch konden we enkele mooie soorten noteren.

Achter de omheining van het Spaarbekken konden we enkele warmteminnende schrale soorten noteren zoals onder andere Slangenkruid, Muurpeper en Gewone rolklaver.

De bermen langsheen de Burggravenstroom boden weinig variatie, daar ze pas gemaaid waren en het zoeken was naar enkele overblijvende bloemen. Enkel de uiterste boord was gespaard en hier noteren we eerder een verruigde vegetatie, een gevolg van het klepelbeheer.

Onze hoop was dus gericht op de watervegetatie in de Burggravenstroom zelf. Vooreerst vonden we een mooie populatie watergentiaan, een soort die hier en daar zichtbaar in opmars is.

Watergentiaan

Uiteindelijk toonde Bart ons zijn vis-kunsten door met een soort ankervormige haak de onderwatervegetatie op te halen. Niet zo alledaagse soorten passeerden de revue. Misschien zijn ze wel talrijker dan we denken, maar we onderzoeken dit quasi nooit. Zo vonden we onder andere Zannichellia, Puntkroos, Schedefonteinkruid en Grof hoornblad.

03/07/18 – D2.27.21: Nevele: Wulfhoek - willekeurig hok

Voor deze excursie werd een willekeurig hok gekozen in een agrarische omgeving.

Bij agrarische excursies zetten we onze verwachtingen nooit te hoog. Bovendien waren de wegbermen onlangs gemaaid en de eerste tientallen meters berm hadden een gifaanval te verwerken gekregen, ... En toch, op onze lijst prijken op het einde van de tocht verrassend genoeg meer dan 170 soorten. Uiteraard zaten daar zowat alle veel voorkomende soorten tussen maar onze verrassing was groot bij het vinden van een graanakker met korenbloem en gele ganzenbloem. Waarschijnlijk een bioboer - ons vermoeden werd bevestigd even verder in een geschoffeld (bio-)maïsveld met dezelfde onkruidvegetatie + bernagie. Dus toch geen echte wilde korenbloemen maar gerichte uitzaai. Nochtans hadden deze koren- en ganzenbloemen alle kenmerken van wilde planten en niet van die opgefokte die men in tuinen en bijmengsels aantreft.

Onze verrassing was nog groter toen we in een (vrij diepe) sloot niet minder dan 8 bloeiende Zwanenbloemen aantreffen, verspreid over een afstand van ca. 10 m. Ze oogden wild maar werden hier wellicht toch ooit uitgeplant (of weggegooid uit een tuinvijver); de zandleemachtige bodem hier is nu eenmaal niet het geprefereerde habitat van deze prachtige plant.

Overigens waren de water- en moerasplanten die hier het meest voorkwamen : Watertorkruid, Grote waterweegbree, Grote lisdodde, Gele lis, Grote egelskop, Grote wederik, Wolfspoot, Moeraswalstro, Echte valeriana, Zwart tandzaad, Liesgras en Valse voszegge. Leuk was ook de vondst van Gevleugeld hertshooi.

Voorts nog enkele soorten van aardehopen en braakliggende terreinen: Kleine leeuwenbek, Oosterse karmozijnbes, Grote en Bleke klaproos, Rode en Korrelganzenvoet, ... En tenslotte: Stippelklaverzuring, typisch groeiend aan een met herbiciden behandelde slootrand, palend aan een moestuintje.

Zwanenbloem

14/08/18 – C2.17.24 : Sint-Jan-in-Eremo : Zonnekreek - kreekarm in natuurherstel

Midden vorige eeuw werd de Zonnekreek opgevuld met baggerspecie uit het Leopoldskanaal. De voorbije decennia had zich een eerder banale graslandvegetatie ontwikkeld op deze baggerspecie.

In december 2017 is de kreek opnieuw hersteld. Dit herstel bestond uit het afgraven van de zandige baggerspecie, alsook uit het verwijderen van de historisch organische kreekvulling, tot op de oorspronkelijke zandige kreekbodem van bij het ontstaan van de kreek. Hierdoor werd enerzijds de historiek van de kreek gerespecteerd maar ook hoopten we zaden in de historische zaadbank te activeren.

Na één jaar ontwikkelen zijn de resultaten hoopgevend. In het ondiepe water troffen we stomphoekig sterrenkroos, kleine waterranonkel (*Ranunculus aquatilis* var. *diffusus*) en fonteinkruiden, hoogstwaarschijnlijk schedefonteinkruid, al is er een vermoeden van meerdere soorten. Op verschillende locaties troffen we kranswieren aan. Momenteel is het nog onduidelijk welke soort(en) het precies zijn. Daarvoor zal het komende vegetatieseizoen opnieuw materiaal moeten verzameld worden, net als van de fonteinkruiden.

Pioniers als Blaartrekkende boterbloem, Rode waterereprijs, Rode ganzenvoet, Waterpunge, Gewone greppelrus, Watertorkruid, Moeraskers, wilgen, enz. wisten de drooggevallen kale oevers en slikken te koloniseren. Hoger op de oever heeft de rietvegetatie zich hersteld waartussen ook Harige wilgenroosjes en Oeverzegge staat. Riet wist trouwens lange uitlopers te vormen die zich uitstrekken over het kale slik.

De inventarisatie van de Beoostereedepolderdijk zelf was al eens gebeurd eind mei 2014. Hier viel weinig nieuws te melden, temeer daar door de combinatie van droogte en maaien nauwelijks soorten herkend konden worden. Zo leverde gericht speurwerk naar Borstelkrans helaas niets op. Nochtans konden Glad walstro, Muskuskaasjeskruid en Koningskaars nog vrij vlot terug gevonden worden. Nieuwe aanwinsten voor de dijk zijn viltig kruiskruid en brede wespenorchis. De slootrand herbergt verder nog poelruit (toen ook over het hoofd gezien).

Tenslotte werd ook nog gauw even een begraasde dijk in het aanpalend hok C2.17.23 onder de loep genomen, waar de aandacht vooral uitging naar een unieke maar kritisch bedreigde populatie Wegdistel (bestaande uit slechts enkele exemplaren maar blijkbaar al jaren hier aanwezig). Hier groeit ook glanshaver en - op de lager gelegen stukken - Veldlathyrus, soorten die vooralsnog niet door ons aangetroffen werden in C2.17.24.

Wegdistel

De excursie naar de Zonnekreek miste een beetje zijn doel wegens de moeilijke toegankelijkheid voor wie geen laarzen aan had en de schrale aanblik van de dijk. Niettemin werden toch nog een 100-tal plantensoorten opgetekend.

21/08/18 – D2.18.22 : Vinderhoute : Zuurhoek – waterplas

De Zuurhoek is een natuurgebied langs de Oude Kale in Vinderhoute en bestaat uit een grote vijver (die we niet bezocht hebben) en drassige bosjes waarin zich enkele ondiepe poelen bevinden. Op het moment van onze excursie waren de poelen helaas volledig uitgedroogd maar dat bood ons dan weer de gelegenheid om te zoeken naar plantjes die daar dan net gedijen.

Onze excursie begon op het einde van de Sint-Anna-dreef waar we in een sloot al direct Veerdelig tandzaad, Water-torkruid, Grote waterweegbree en Grote lisdodde aantreffen. De drassige bosjes werden gedomineerd door wilgen, o.a. Amandelwilg en populieren. De populier die hier het meest opvalt, is de Zwarte balsempopulier (*Populus trichocarpa* - men komt overigens o.m. ook de naam witte balsempopulier tegen wanneer men even surft), herkenbaar aan zijn grote bladeren en typische knopgeur. Andere houtige gewassen: katwilg, veldesdoorn, kardinaalsmuts, rode kornoelje, ... - de meeste wellicht ontsnapt of aangeplant.

Goudzuring

In een uitgedroogde poel vonden we alle groeivormen van Beklierde duizendknoop, een grote populatie Goudzuring, Moeraskers, Zomprus, Greppelrus, Rode ganzenvoet en Hoge cyperzegge. We hadden hier op meer en beter gehoopt.

Even klungelig vissen met een tak in de Oude Kale leverde Moerasvergeet-mij-nietje, Gewoon sterrenkroos, Veelwortelig kroos, Smalle waterpest en Gedoorn dhoornblad op maar er zit heel zeker nog meer moois in.

Een blitzbezoekje - voor de invallende avondschemering - aan de Molenmeers (waar plantenwerkgroep Gent toevallig ook aan het inventariseren was) zorgde nog voor enkele leuke plantjes waarvan Watermunt, Gevleugeld hertshooi, Moerasandoorn, Kale jonker, Gewone waterbies, Rode waterereprijs en Schedefonteinkruid het meest in het oog sprongen.

Overigens groeien er langs de paadjes die alle biotoopjes verbinden ook nog interessante planten, hoewel de nitrofielen ruim de bovenhand halen op de meeste plaatsen: Heggendoornzaad, Koningskaars, Teunisbloem (niet nader gedetermineerd), Brede wespenorchis, Mannetjesvaren, Kruldistel, Watermuur,

De laatste wandeling op het seizoen is altijd vrij kort en gebeurt wellicht wat haastiger dan anders maar desondanks konden we toch nog meer dan 140 soorten op de teller zetten.

Plantenwerkgroep Gent

De plantenstreeptochten starten om **19u00** stipt en eindigen bij het invallenvan de duisternis.

Laarzen en een lange broek zijn vaak nuttig. Een loepje en een flora kunnen handig zijn.

Meer info: Jean Deprez: J.deprez@scarlet.be

Dinsdag 23 april Maaltemeers - kmhok D3-32-12

Afspraak: 19u Fietsbrug over Ringvaart t.h.v. De Pintelaan 264, 9000 Gent

Donderdag 2 mei Citadelpark-Noord - kmhok D3-22-23

Afspraak: 19u (Hoek)ingang Plantentuin UGent, Karel Lodewijk Ledeganckstraat 35, 9000 Gent

Dinsdag 14 mei Vinderhoutse bossen Noord - kmhok D3-11-14

Afspraak: 19u Kruising Schouwbroekstraat x Langendam, 9921 Vinderhoutse (Lievegem)

Donderdag 6 juni Keuzemeersen - D3-21-32; D3-21-31; (ev. ook D3-21-34; D3-21-33)

Afspraak: 19u T.h.v. hoek Keuzekouter x Keuze, 9031 Baarle (Drongen)

Dinsdag 18 juni 2019 Eke – Weides langs N60 - kmhok D3-41-21

Afspraak: 19u Rondpunt Makro, Eedstraat 24 (t.h.v. firma Speybroeck), 9810 Eke (Nazareth)

Dinsdag 2 juli Ledeberg – Kerkhof en Scheldemeersen - kmhok D3-23-33

Afspraak: 19u Parking Sportpark Flora t.h.v. Koestraat x Tivoli, 9820 Merelbeke

Dinsdag 9 juli Omgeving kasteel Scheldevelde – De Pinte - kmhok D3-31-41

Afspraak: 19u Parking Woonzorgcentrum Scheldevelde, Kasteellaan 41, 9840 De Pinte

Donderdag 18 juli Assels Drongen – Omgeving spoorwegbrug over R4 - kmhok D3-21-24

Afspraak: 19u T.h.v. fietsbrug over R4, Pontstraat (nabij huisnr. 1), 9031 Drongen

Donderdag 1 augustus 2019 Belzele - kmhok D3-11-21

Afspraak: 19u Westbekesluis, afslaan op de brug op de N9 (Gent-Eeklo) paaltje Belzele", parkeren na 100m, 9940 Belzele (Evergem)

Donderdag 8 augustus Merelbeke Kuiel - kmhok D3-33-31

Afspraakplaats: Hoek Waterstraat x Oude Gaversesteeweg, 9820 Merelbeke

Donderdag 22 augustus - Nieuwe verkaveling langs de Zeilschipstraat - kmhok D3-12-23

Afspraak: 19u Straatparkeren in Hakkeneistraat dichtbij Maïsstraat, 9000 Gent

Plantenwerkgroep Scheldeland

Meer info: Danny en Christine Minnebo – Troch 09/367 95 49, last-minute 0478/ 82 87 81

Zaterdag 30 maart Park WZC St-Jozef, Wetteren d3-35-23 Inventarisatie voorjaarsflora
Afspraak: 9u Parking ingang "Den Blakken" (Wegvoeringstraat 308)

Maandag 22 april Omg. Riekend Rustpunt, Berlare d3-37-12 Inventarisatie voorjaarsflora
Afspraak: 14 u Waterzuiveringsstation Berlare (Sluis, Berlare)

Weekend 18-19 mei 1000-soorten-WE (programma zie Tronk) Medewerking aan het weekend
Afspraak: 9u Kerkplein (Kalkendorp, Kalken)

Maandag 10 juni Tussen Blakken en Schelde d3-35-22 Inventarisatie Scheldeboorden
Afspraak: 9u Parking ingang "Den Blakken" (Wegvoeringstraat 308, Wetteren)

Maandag 8 juli Konijnweg + Oude Schelde d3-36-11 Inventarisatie na Sigmawerken
Afspraak: 19u Aard 9A, Schellebelle (Meersenhof)

Zondag 4 augustus Omgeving Berlindekapel d3-25-32 Inventarisatie zwart gat
Afspraak: 9u Berlindekapel, Laarne (Kappellestr. x Holeindestraat)

Zaterdag 7 september Industriepark Everslaar, Lokeren d3-17-14 Inventarisatie i.h.k.v. Meetnet AP
Afspraak: 9u Kerk Heikant (Heikant 251, Zele)

Zondag 22 september De 'Kouters', Kalken d3-26-13 Inventarisatie zwart gat
Afspraak: 9u Kerkhof, Kalken (Kouterstraat)

Floristisch onderzoek voor natuurbehoud - FON

Terug naar het Cassenbroek en 't Ven te Rijmenam

zaterdag 13 oktober

Vooraf

Vorig jaar kwamen de inrichtingswerken in het Ven te Rijmenam ter sprake en Geert agendeerde toen deze uitstap op de kalender. Het zal zo'n 30 jaar geleden zijn dat het jonge FON-gezelschap de rabatten in het broekbos (in d5-31-44) afliep op zoek naar de wonderen die onze wereld nog te bieden had. Nu bevinden we ons opnieuw in Rijmenam, waar we wegens werken rond de kerk uitwijken naar het stationsplein. Hier bestaat de groep uit Erik Molenaar (Obsmapp, verslag), Annick Ludwig, André De Jonghe, Nico Wysmantel (streeplijst), Karin Thiers (foto's), Geert Andries (gids), Marc Detollenaere, Johan Peelman en Bram Canaerts. Joost Dewyspelaere en Diane Appels wachten ons op aan de Waterleliestraat .

Bespreking

Lange Dreef

De hitte is al vroeg aanwezig, want zelfs als wij nog buiten hok een mooie populatie Rankende duivenkervel tussen de verkiezingsborden bekijken, voelen we de zon al steken. In de opgebroken straten staan de eerste Tomaatplanten reeds dik in vrucht, dus de toestand is er slepend. We volgen de Lange Dreef enigszins gehaast, want een kilometer verder bereiken we pas de ingang van het Ven. We noteren onderweg alvast een hoop triviale zaken, maar ook Beklierde nachtschade, Ierse klimop, Heggenduizendknoop, de purperen vorm van Gehoornde klaverzuring en Franchet's dwergmispel. Als we 's middags terugkeren naar de wagens zien we op de startplaats een grote populatie van Straatwolfsmelk.

Het Ven

In de geschiedenis vinden we aanwijzingen dat het Ven als spaarvijver voor een watermolen werd gebruikt. Het was ook ooit een visvijver en er werd aan veenwinning gedaan. Na de korte inleiding van Joost over de keuze van de inrichtingswerken beginnen we eraan. We zien een vrij grote uitgraving waar nog wat water in staat, met kwel aan de randen en een intussen flinke massapopulatie van Pitrus, waartussen we naarstig op zoek gaan naar pioniers die we verwachten uit de zaadbank. Er zijn alvast enkele planten van Dopheide en Struikheide verschenen en onwaarschijnlijk genoeg staan er enkele kommer-vormen van Ronde zonnedauw die de tropische droogte hebben overleefd. Er vallen ook enkele plukjes Veenmos op, waarin o.a. Gewone waternavel en Knolrus al grotere populaties hebben opgebouwd, waarvan de laatste lokaal dominant is. Blauwe en Zwarte zegge zijn spaarzaam aanwezig. Op meer open plaatsen zien we Bleekgele droogbloem (ook in bloei) en de eerste zaailingen van Zwarte balsempopulier. Deze pestsoort wordt alvast demonstratief verwijderd. Goudzuring heeft grote populaties opgebouwd, vergezeld van Gewone wederik en Grote kattenstaart. In het noordoostelijke deel is van de rabatten niets meer te zien. We vinden er o.a. nog Grove den, Geoorde wilg, veel Waterpostelein en Zomprus. We gaan rond de vijver. Blijkbaar is er nogal diep gegraven, want buiten grondwater en een massa Knolrus is hier nog niets verschenen, tenzij enkele pollens Veelstengelige waterbies en Landvorkjes. Joost vermeldt hier wel de vondst van enkele jonge planten Witte waterlelie. Er is ook een diepe greppel die een dikke slijklaag vertoont, met hierin een massa kiemplanten van een Sterrenkroos. De bodem is onbegaanbaar, tenzij voor de sierlijke Reigerpoten die ons zijn voorgegaan. In het midden deel zien we de patronen van de greppels nog duidelijk. Blijkbaar is de stikstofhoudende toplaag gebruikt om de greppels te vullen om een beter maaibare oppervlakte te bekomen. De zaadbank is er helaas mee verdwenen, zo denken we toch. In de randen vinden we de resten terug van een grote populatie Veenpluis, een prachtig spektakel van vlammend rood in een zee van Hennegras en Pijpenstrootje, waarin o.a. ook Melkeppe en Moerasbasterdwederik groeien. We vinden ook een aantal paddenstoelen die Marc inzamelt voor microscopisch onderzoek.

In het zuidwestelijke deel liggen de profielen van de rabatten nog min of meer ongeschonden en hier vinden we o.a. miniatuurtjes van Waterviolier, Kleine en Viltige duizendknoop, en twee plekjes met de landvorm van Duizendknoopfonteinkruid. Het bos wordt niet bezocht, maar we zien er wel Elzenzegge en IJle zegge. Als we afscheid nemen van Diane en Joost vinden we nog een enorme plant Draadgierst met fier uitstaande takken.

Knolrus in bloei

Korte dreef

Na een vergeefse zoektocht naar een café dat open is, middagmalen we in de brandende zon op de parking. We vertrekken spoedig om het dorpscentrum verder te prospecteren. Langs de straten vinden we makkelijk Hertshoornweegbree, Klein en Straatliefdegras. We staan stil bij een rare populatie Muizenoor met vrij grote (5 cm brede) bloemhoofdjes, Tuinviooltje, Lang-bladige druifhyacint, Probst' ganzenvoet met haar rood gerande blaadjes, Kokardebloem, Groene amarant en een Niervaren met veel groffe, bruinige schubben die André inzamelt voor onderzoek thuis. Deze blijkt gewoon Mannetjesvaren. Na het bezoek aan het trilveen passeren we in de straten o.a. *Cotoneaster dammeri*, Gewone duivenkervel, Straatwolfsmelk (jawel, ook in dit hok) en Bleek cypergras, de gevreesde woekeraar die dus al om de hoek van het natuurgebied komt kijken.

Trilveen Cassenbroek

Langs de Broekstraat bereiken wij een bos waar een sluikstort van tuinafval een paadje heeft doen ontstaan. Het nu droge broekbos kent soorten als Zwarte els, Hop en Gelderse roos, met in de ondergroei o.a. Elzenzegge, Ruwe smele en Smalle stekelvaren. Ooit onbetreedbaar ligt nu het trilveen veilig voor ons, blakend in de zon. In een hoek de klassieke megaberg maaisel, centraal een zee van Hennegras en Zeggen, achterin een teruggedrongen bos. Opvallende soorten zijn op dit moment Wateraardbei, Moerasstruisgras, Snavelzegge, (Grote) Egelskop, Scherpe zegge (in bloei!!!), Moerasviooltje, Veenpluis en Moerasbasterdwederik in bloei. In de kussens met Veenmos kunnen we toch nog Ronde zonnedauw vinden.

Tussen de Snavelzegge, waarvan we nog rijpe vruchtjes vinden) vist Geert warempel een fijnradige zegge tevoorschijn. De bladtoppen hebben een fraaie spiraal en na een poos wriemelen kan het kenmerkende kleine ronde tongetje toch worden gefotografeerd... Draad-zegge, die verdraaide zegge die haast nooit in bloei of vrucht staat, blijkt toch vegetatief een flinke plek te hebben ingenomen. Er wordt druk gespeculeerd of we die in 1990 ook al hadden gezien, maar dat is lang niet zeker. De topper van de dag zindert nog na als we door het bos wat omhoog gaan, waar Bochtige smele een duidelijke scherpe grens heeft. Het broek ligt duidelijk in een kom, waar nu aan de rand de struiken en exoten zijn weggehaald, zodat het veen minder strooisel en meer licht te pakken krijgt. Door het bos en de bramen bereiken we een paadje waar we o.a. Gewoon bosviooltje en Kruipganzerik vinden. Zo verlaten we het broek met het trilveen en besluiten daarna de excursie wat vroeger dan normaal in een doffe hitte die ons noopt tot een feestelijk dronk.

Besluit

Met een 250 soorten op de lijst en een hele hoop puntlocaties in beide reservaten zijn we best tevreden. Twaalf soorten vandaag zijn Zeldzaam en waarschijnlijk zijn een deel hiervan nog nooit in Rijmenam genoteerd. De vindplaats van Draadzegge in het Cassenbroek is inderdaad nieuw. Determinaties van Marc: "De namen van de paddenstoelen in 't Ven zijn Moerasleemhoed, Modderzwavelkop, Veenvlamhoed en Veenmycena.

De urbane flora in het centrum van West-Vlaanderen: Torhout

zaterdag 20 oktober.

Vooraf

Onze gids is Pierre Van Vooren, die de tocht vorig jaar op de kalender zette. We zullen de omgeving van het station en de stadskern rond de Sint-Pieterskerk verkennen. Hij wordt vandaag vergezeld door Bart Mortier, Erik Molenaar (Obsmapp, verslag), André De Jonghe, Karin Thiers (foto's), Johan Peelman, Nico Wismantel (streeplijst), Johan Devos, Hilde Fontier, Valerie Verkain en Nathalie De Somer (foto's). In het hok d1-17-42 liggen o.a. ook een deel van het kasteel Ravenhof in de westzijde en de rivierenwijk in de oostzijde.

Bespreking

Station Torhout

Van op de parking zitten we midden in het onderzoekkwadraat. Na een opname van allerlei gewoons kan André al Berijpt beemdgras herkennen aan de habitus en natuurlijk het gewimperde randje op de bladschede naast het tongetje. Een Struiksprinkhaantje zit nog onbeweeglijk op het kille arduin. We begeven ons naar het perron waar we o.a. onze twee klassieke Liefdegrassen vinden en de eerste massale populaties van prille Kandelaartjes, die amper hun vingertjes uitstrekken. Veel Kleine leeuwenbek staat alweer in bloei. Op het stationsplein zelf noteren we een aantal taxa op een verlaten, verruigde kavel, zoals Groot prachtriet, Venkel, Stippelklaverzuring en Stinkend nieskruid.

Op het spoortalud wordt volop gemaaid met het nylondraadje maar we kunnen nog een grote populatie Veelbloemige roos in vrucht zien, waarvan we de kleine afgefallen bottels bijna aan een Cotoneaster toeschreven. Op de oostzijde van het talud vermelden we veel Groot kaasjeskruid waarop de rupsen en eitjes van Kaaskruiddikkopje goed te zien zijn. Langs de Kasteelstraat gaat we verder terug naar de achterzijde van het station. In de heggen en op de erven en voetpaden van de grote woningen verwilderen o.a. Schermscheefbloem, Spoor-bloem, Boekweit, Walstroleeuwenbek, Kronkelwilg en Echte lavendel. Op het emplacement, net achter de draad, staan we voor enkele fraaie verrassingen. Middelste duivenkervel komt hier prachtig in bloei met zijn grote ovale kelkbladen, haast half zo lang als de bloemkroon. De blaadjes zijn ietwat blauwgroen, en neigen tot rankend draaien. De populatie beslaat meerdere m² en is doorspekt met Geelrode naalbaar. Een blauw bloempje ergens verdoken tussen werf-afval is ongelooflijk genoeg een Maarts viooltje dat in bloei staat!!! Daarna passeren we een ruime parking, bereikbaar met een trapje naar beneden. Op de oude verweerde muren staat Smal beemdgras goed herkenbaar met de ingerolde bladeren onderaan de plant en de vlakke bladeren hogerop, gecombineerd met de korte rhizomen en lange bloeihalmen. De oude muur heeft nog geheimen, want achter een ruigte van Vlinderstruik staat de muur goed vol met Steenbreekvaren, vergezeld van Tongvaren, Muurvaren en Mannetjesvaren. Aan de voet staat echter Rankende duivenkervel, wit bloeiend en vergezeld van Gewone duivenkervel.

In een rioolkolk groeit Hangende zegge, die we aanzien voor de gekweekte woestijnvariant subsp. *agastachys*. Wel oneerlijk van ons, maar "ontsproten aan een groeiend inzicht". De discussie raakt niet opgelost. Na de vondst van Bleek cypergras gaan we verder naar de Papenbrugtunnel terwijl we nog allerlei thermofiele soorten noteren op de oploop. Zo is er bv. Prachtklokje en bloeiend 'Kamtsjatka-vetkruid' te vinden, maar vooral een grote verwildering van Japanse sierkwee, waarvan de telgen al peertjes vertonen. Het is nog geen middag als we al 22 zeldzame species hebben gedocumenteerd.

Ravenpark en omgeving

Na de ruime middagpauze, heerlijk uit de wind in een stevig zonnetje, vertrekken we naar het centrum. Op de wandeling passeren we o.a. verwilderingen van Nachtschone, zaailingen van Sering in de goot, Late guldenroede en Muurfijnstraal. Op een ruime parking vinden we verder nog Gele helmblom, *Cotoneaster hjelmqvistii*, Tuinjudaspenning en Anijsplant. In het park valt weinig te strepen, maar onder de bosplanten zien we toch Groot heksenkruid en Bloed-zuring. Op weg naar de kerk ontmoeten we nogmaals een zaailing van 'Hangende zegge' op het voetpad, en op een muurtje Japanse anemoon met Muurleeuwenbek. Aan de kerk treffen we zaailingen van Reuzenlevensboom en Lampenpoetsersgras. Het lijkt wel op deze laatste uit een rijpe aar uit het ver gelegen plantsoen is gemaaid en hier nu met honderden naast elkaar in de voegen van het kerkplein is gekiemd. De haakjes op de blaadjes worden met moederplant vergeleken en identiek bevonden. Na een wijl vindt Johan op een hoek die we drie maal zijn gepasseerd in de straatvoegen een soort groene Straatwolfsmelk zonder zwarte vlekjes. Met de digitale flora wordt vastgesteld dat het om Geribde wolfsmelk gaat, een zeer zeldzame soort die dus intussen al op een dertigtal plaatsen in Vlaanderen is gevonden. In ons geval is

de plant vruchtdragend en heeft ze dus bijna opnieuw een wilde populatie opgebouwd. Na de determinatie van Californische cipres gaan we weer het spoor onderdoor.

Detail van Geribde wolfsmelk

Schrijver- en Rivierenstraten

In de namiddag belanden we in de oostelijke verkaveling. Tussen de Amblève- en de Leiestraat ligt een nog vrij open villawijk. We moeten soms aanzienlijke stukken lopen zonder iets te kunnen toevoegen aan de lijst. In de plantgaten van een monotone reeks Steeneikjes heeft men zowat overal het zelfde pakketje sierzaden gestrooid, en toch begint een aantal van ons ijverig maar vergeefs te determineren..., want er komt niets van op de lijst.

We noteren verderop wel Catalpa, zaailingen van Gazania en 'Wilde' akelei, Walstroleeuwen-bek (bloeiend) en Oosterse wingerd. Op sommige plekken heeft Akkerereprijs een massapopulatie opgebouwd met honderden bleke bloempjes. Een andere fraaie vondst is Saffloer, dat nog niet in bloei staat, voorts een zaailing van Anna Paulownaboom. In de Tuinstraat staat hoog op een berm het fraaie werk dat kippen met hun voedsel plegen te doen. Hun gemors met het voer levert ons een aantal vogelvoer adventieven op, zoals Hennep, Kanariezaad, Gingellikruid, Boekweit, Pluimgierst en Knopherik.

Besluit

Het terras dat we bezoeken voor de nabespreking ligt nu in de schaduw en de wind. Het overlopen van de lijst is het laatste wapenfeit van onze kalenderuitstappen. Waarschijnlijk breien we er nog een staartje aan... De hete zomer heeft tal van thermofiele neofyten de kans gegeven zich wild te vestigen. Bijna 300 taxa, waarvan een 40-tal zeldzaam, is voor eind oktober nog een mooi resultaat.

Sedum hybridum/kamtschaticum.

We beschikken eigenlijk enkel over een Chinese flora. Kamtsjatkavetkruid en Bastaardvetkruid (*Sedum hybridum*) staan dicht bij elkaar en zijn in horticultuur misschien wel gekruist geweest. Bij de laatste zijn de niet tegenoverstaande bladen en de wortelende stengels goede kenmerken in het onderscheid. Ook staan de deelvruchten min of meer rechtop i.p.v. horizontaal afstaand. Dat is moeilijker te beoordelen omdat het moet gaan om rijpe vruchten... Wij pleiten voor een groep die kan aangekruist worden op WN, omdat de sleutels nog onduidelijk zijn.

Van droge vijvers en vochtige keldergaten: Antwerpen-Zuid

zaterdag 27 oktober

Vooraf

Nico heeft vandaag een extra excursie ingelast en koos daarvoor de intussen beroemde vijver van het Stadspark (c4-26-42). In de namiddag willen we de straten bekijken op het Sint-Andries en langs Harmonie terugkeren naar het startpunt aan het park. Antwerpen-Zuid komt dus extra onder de loep. Vandaag bestaat het gezelschap uit Erik Molenaar (Obsmapp, verslag), Karin Thiers (foto's), Johan Peelman, Nico Wysmantel (streeplijst), Alain Pieters, Isis Veldeman en Annick Ludwig. Er is nogal slecht weer voorspeld en dat schrikt een aantal potentiële deelnemers af, maar ondanks de kou blijven we een hele dag van regen gespaard.

Bespreking

Puntopname Stadspark

De vijver is een relict van de Spaanse vesten dat in de 19de eeuw gespaard bleef. Ze werd gevoed door de Herentalse vaart, die uitgaf in de Schans van Herentals, thans dus omgevormd tot Stadspark. De grondwatergevoede vijver wordt al sinds minstens dertig jaar herhaaldelijk bedreigd door enorme graafwerken in de omgeving. Eigenlijk is het pompen van grondwater in die buurt nooit gestopt en retourpompen dat is nooit gebeurd. Nu komt daar dus de verschrikkelijk droge lente en zomer boven op, wat maakt dat de laatste vondsten van waterplanten dateren van de zomer van 2016. De pioniervegetaties zijn al over hun hoogtepunt en de bodem is stilaan aan de successie naar pionierbos begonnen.

Aan de start noteren we toch nog heel wat (brak)water gebonden soorten, zoals Zulte en Heen, Hoge cyperzegge, een grote massa zieltogend Bruin cypergras, Waterpunge en Borstelbies, wat Ruwe bies en Moeraswalstro. De massa met Duizendguldenkruiden en Blauwe water-ereprijs is onzichtbaar, opgeslokt door een enorme ruigte van *Persicaria*-soorten, met Smalle lisdodde, Heelblaadjes, Grote kattenstaart en vooral Goudzuring, dat zelfs in nabloei komt. Bleek cypergras heeft hier intussen al een zeer flinke populatie opgebouwd!

We kunnen ons nog beroemen op enkele herkenbare russen, zoals Zomprus, Greppelrus, Platte rus, Pitrus, Zeegroene en Tengere rus. Ons groepje wordt aangesproken door verschillende passanten, maar vooral worden we achtervolgd door de pers, die een leuk artikel ziet in de groep die gebogen door het wilgenbos van het Stadspark schuift. Er wordt zelfs een fotograaf opgebeld die het beeld van de struinende vorsers moet vereeuwigen.

In de vijver treffen we nog een aantal bijzondere soorten aan, die hier misschien al bekend waren maar toch moeten gecheckt worden. Er is een opzettelijke introductie van 'inheemse' soorten op de gedempte vijverarm in de noordpunt gebeurd, met o.a. een explosieve ontwikkeling van Beemdooievaarsbek. Ook de exotische ondersoort van Knoopkruid (*Centaurea jacea* subsp. *jacea*) heeft zich enorm uitgebreid. Er staat ook het exotische Schildblad, dat al jaren zijn groeiplaats steeds verder vergroot. Op vraag van de lokale afdeling heeft men de oeverruigte (tenminste die buiten de vijveromtrek) na vele jaren gemaaid, maar nu wordt de vijverbodem zelf ook al gemaaid... We keren terug, want de kans om hier de *Muhlenbergia* te herontdekken is nihil. We vermelden hier nog wel een alweer een vindplaats van Bleek cypergras en een flink aantal 2 meter hoge Kronkelwilgjes (*Salix babylonica* var. *pekinensis*) tussen de Schiet- en Kraakwilgjes.

Af en toe komt de zon ons warmen, wat ook de vegetatie en de insecten op prijs stellen. In de andere hoek van de vest staan de eerder ontdekte Goudbessen in vrucht, en verderop staat Miljard-euro-gras, vergezeld van Welriekende ganzenvoet, in vrucht.

Goudbes in bloei

Opvallende 'droogtesoorten' die hier zijn gekiemd zijn o.a. Plataan, Vlinderstruik, Witte esdoorn en Ruwe berk. Als we de vijver verlaten wordt nog Chia aangetroffen, de Salvia met de grillige bleke lijsten op de reeds houtige stengel.

Vogelenmarkt

We picknicken uit de koude wind in een café aan de markt op het Blauwtorenplein. We lopen nog wat rond in de prairietuinen om de ontsnappers te prospecteren, maar er is minutieus gezorgd dat onze voorspellingen niet zouden uitkomen. We vermelden Zwarte engbloem, Grootbloemig vingerhoedskruid, Groot nagelkruid en Scabiosa ochroleuca. Vandaar gaan we richting 'Botanieken Hof', om een keldergat te inspecteren waar Alain deze morgen op weg hierheen een Naaldvaren heeft gevonden.

Sint Andries

Onderweg vindt Nico echter al een mooie rozet van Echte guldenroede, waarschijnlijk ontsnapt uit de Hof. In de drukke winkelstraat versperren we het voetpad om de keldervondst zonder rooster beter te onderzoeken en naast Stijve naaldvaren kunnen we er nog Tongvaren en IJzervaren noteren. Naast de tuin staan zaailingen van Gele zeepboom en zo zakken we af naar de Nationalestraat, de kleine straatjes doorkruisend. Het wegdek is er 'aangepakt' en de oude huizen zijn afgebroken en vervangen door kille hoge gebouwen die alle zonlicht hier weren. Nog net goed voor Tongvaren, Spaans vetkruid (wat een ellende zonder bloeiwijzen), en Klein glaskruid. Voorts Aziatische veldkers, het raadsel van Selderij in boomspiegels, Vaderplant in de keldergaten en dan naar de overzijde van de Leien om er Gele helm-bloem te zien bloeien. Ook om de keldergaten te inspecteren met IJzervaren, de stoepen met Kransmuur te zien en tenslotte Koriander te vinden. We vonden op het moment zelf dat die rare Venkel, misschien eerder Dille was. De kou speelt de neus enorme parten...

Besluit

Een fraaie dag in Antwerpen die misschien niet veel soorten heeft opgeleverd, (zo'n 130 in de vijver), maar wel een hoop zeldzame waarnemingen. Nico-met-de-arends-blik (Uggh!) zag in het terugkeren langs het park nog een mooie en zeldzame Nachtschade. Kleverige nachtschade is nu ook doorgedrongen tot de steden en niet langer het object langs spoorwegen, lastages en havens. De enorme plakkerige en doffe planten stonden al een beetje in vrucht en er zijn zelfs foto's van de steencellen gepost. De soort onderscheidt zich van andere harige en beklierde genusgenoten door de groenblijvende, volledig door de kelk omvatte bessen met 4-6 steencellen. Deze lijkt dus behoorlijk op

Glansbesnachtschade. Tussen de plant groeiden Beklierde nachtschaden, waarvan de bessen zwart waren. De vindplaats is dus behoorlijk gecamoufleerd. Er zijn 32 echt zeldzame soorten gelokaliseerd waarvan 12 in de vijver van het stadspark. Kleverige nachtschade is net als Brede eikvaren een vondst die niet op de vijverbodem is gedaan, maar hogerop in het park. Ze staan echter mee op de lijst.

Plantenwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus*

Kalender 2019

Zondag 14 april Lentebloeiërs in het Burreken, Brakel, Horebeke, Maarkedal

Plantenwandeling voor beginners.

Gidsen: Marie-Anne De Geest (0474/56 05 04) en Renaat Vermeulen (0484/22 89 11).

Afspraak: 14u aan de kerk van Schorisse (Maarkedal), Zottegemstraat.

Zaterdag 27 April Planteninventarisatie Bois-Joly, Ronse

Gids: Heidi Demolder (0476 403 452)

Afspraak: 10u Parking Hogerlucht, Nieuw Kerkhof – Einde omstreeks 12u30

Zaterdag 11 Mei Plantenstreeptocht Koppenbergbos, Oudenaarde (ifbl-uurhok E2 38 32)

Gids: Henk Coudenys (09/3869711; coudenys.henk@belgacom.net)

Afspraak: 14u parking Maria Van der Gheynstraat, Koppenberg- einde omstreeks 17u

Zaterdag 25 Mei Planteninventarisatie (streeptocht) Weiput, Zingem (ifbl-uurhok E3 11 41)

Gids: Alexander Van Braeckel (0473/854562)

Afspraak: 14u Scheldebrug Nederzwalmsessteenweg – einde omsteeks 17u

Zondag 26 Mei Twee bruggen- en twee drevenwandeling te Nazareth

Trage natuur tussen snelweg en bosrand met de focus op wegbermflora en maaibeheer.

Gids: Gilbert De Ghesquière (gil.de.ghesquiere@skynet.be)

Afspraak: 14u parking Hospicebossen, Klapstraat, Nazareth (net voor de brug van de E17) – einde 17u

Woensdag 5 Juni Determinatie en –inventarisatiewandeling in Bovenloop Zwalm te Oprakel

Gids: Heidi Demolder, tel. 0476/40.34.52. Samenkomst om 19u aan de vijver in de Maaistraat te Oprakel. Determinatie en inventarisatie van de flora van natte ruigte en aanpalende graslanden. Einde bij zonsondergang. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, flora, evt. loupe.

Woensdag 12 Juni Plantenstreeptocht Petegem-aan-de-Leie, Deinze (ifbl-uurhok D2 46 22)

Gids: Henk Coudenys (09/3869711; coudenys.henk@belgacom.net)

Afspraak: 19u nieuwe fietsbrug langs de spoorweg over de Leie, Vaartrechtroever, Deinze (niet Vaart Rechts Nevele!) Met de auto enkel via Leiemeersstraat, parkeren in Leiemeersstraat en Koestraat

Woensdag 19 Juni Plantenstreeptocht Schelde-oever Eke (ifbl-uurhok D3 41 34)

Gids: Henk Coudenys (09/3869711; coudenys.henk@belgacom.net)

Afspraak: 19u Scheldebrug Eke (Grenadiersbrug, Grenadierstraat), kant Semmerzake – einde 22u

Zondag 21 Juli Planteninventarisatie (streeptocht) Kluisbos, Kluisbergen (ifbl-uurhok E2 56 22)

Gids: Henk Coudenys (09/3869711; coudenys.henk@belgacom.net)

Afspraak: 10u Parking Vierschaar, (straatnaam is eveneens Vierschaar), Kluisbergen – einde rond 13u

Zaterdag 24 Augustus Plantenstreeptocht Reytmeersen, Nederename

Gids: Alexander Van Braeckel (0473/854562)

Afspraak: 14u Kruispunt Hemelrijkstraat / Voor Eine (naast Ohiobrug over de Schelde), Nederename

Zaterdag 31 augustus Plantenwandeling voor beginners in het Sint-Pietersbos en omgeving.

Gids: Marie-Anne De Geest (0474/56 05 04 of marie-anne.de.geest@hotmail.be).

Afspraak: 14u aan restaurant De Boekzitting, Boekzitting 26, Ronse (in het Muziekbos).

Zondag 8 September Plantendeterminatie en – inventarisatie in Vossenhol te Sint-Maria-Oudenhove Gids:

Heidi Demolder, tel. 0476/40.34.52.

Afspraak: 10u ingang van het reservaat in de Vossenholstraat te Sint-Maria-Oudenhove. Determinatie en inventarisatie van de flora van schraal grasland. Einde om 13u.

Zaterdag 28 September Plantenstreeptocht Mater Dorpskern (ifbl-uurhok E3 21 43)

Gids: Henk Coudenys (09/3869711; coudenys,henk@belgacom.net)

Afspraak: 14u Kerk Mater – einde omstreeks 17u

Plantenwerkgroep Oost-Brabant

<https://www.natuurpunt.be/afdelingen/plantenwerkgroep-oost-brabant>

Meer info: Kris Paqu e, Chris.pacqueet@skynet.be

Woensdag 24 april Flora-excursie Park Arenberg

Afspraak: 14u Ingang Arenbergpark, Kardinaal Mercierlaan, 3001 Oud-Heverlee

Woensdag 22 mei Floraexcursie Baggelt

Afspraak: 14u Sint-Michielskerk, Kerkendijk 1, 3272 Messelbroek

Woensdag 26 juni Floraexcursie Vallei drie beken

Afspraak: 14u00 Heilige-Familiekerk, Vleugtstraat 65, 3290 Vleugt - Diest

Woensdag 24 juli Floraexcursie Wachtbekken Velpe

Afspraak: 14u Sint-Servatiuskerk, Kersbeek-Dorp 8, 3472 Kersbeek-Miskom

Woensdag 28 augustus Floraexcursie Oude Spoorwegzate

Afspraak: 14u Sint-Servatiuskapel, Rommersom, 3320 Rommersom - Hoegaarden

Plantenwerkgroep Genk

<https://www.facebook.com/pwgenk/>

Zondag 31 maart Hoogzijmoeras & Bos Kattevennen

Afspraak: 10u30 Parking aan de hoek van de Hoogzij en Katevennen, Genk.

Zondag 14 april Genk Zuid Linkeroever

Afspraak: 10u30 Kruispunt Vossebergstraat en Kempenstraat, Bilzen.

Zondag 28 april Spiegelven Noord

Afspraak: 10u30 Wijerdriesstraat 49, Genk.

Zondag 12 mei Sledderlo Zuid

Afspraak: Parking Sint-Jozefkerk Sledderlo 37, Genk

Zondag 26 mei Termien

Afspraak: 10u30 Parking Limburgse Hondenschool, Melbergstraat 1, Genk.

Zondag 9 juni Hengelhoef

Afspraak: 10u30 Parking Domein Hengelhoef. De weg naar de parking vertrekt tegenover Tulpenstraat 136, Houthalen Helchteren

Zondag 23 juni Grensgebied Terril Zwartberg en Industriezone

Afspraak: 10u30 Kruispunt Torenlaan en Henri Forirstraat, Genk

Zondag 14 juli Waterschei Oost

Afspraak: 10u30 Ingang Voetbalstadion KRC Genk, Stadionplein 7, Genk

Zondag 18 augustus Winterslag Oost

Afspraak: 10u30 Parking langs de Wildekastanje Laan, t.h.v. de Aldi aan Wildekastanje Laan 3, Genk.

Zondag 1 september Vreemde grassen in Genk Zuid

Afspraak: 10u30 Kruispunt Slaghoutstraat en Eikelaarstraat, Genk.

Zondag 15 september Diepenbekerbos en omgeving

Afspraak: 10u30 Kruispunt Haagbenden en Diepenbekerbos, pal op de grens tussen Genk en Diepenbeek.

Zondag 29 september Omgeving Stalenstraat

Afspraak: 10u30 Parking aan de overzijde van de Delhaize van Waterschei, Watergrasstraat 13, Genk.

Sap- Clubje – Natuurpunt Hasselt-Zonhoven

Meer info: katrien.hendrickx@gmail.com

Woensdag 17 april Vallei Kozenbeek met bosanemoon, blauwe en zwarte zegge,...

Afspraak: 18u30 Kruising Kapelstraat en de Langstraat, Alken

Woensdag 24 april Kanaalberm Godsheide met heischrale vegetatie

Afspraak: 18u30 Onder Tuikabelbrug, Turfstekersstraat/Langwaterstraat, Hasselt

Woensdag 8 mei Herkenrodebossen

Afspraak: 18u30 Ten Hove: via Kermtstraat 35, Hasselt

Woensdag 15 mei Terril Winterslag, voorjaarsvegetatie (samen met de Slobkousjes)

Afspraak: 18u30 Parking 2 C-mine, kruising Evence Coppéelaan - Oude tuinwijk, Genk

Woensdag 22 mei Ooievaersnesthofsveld, Erpekammerbenden, NP Abeekvallei

Afspraak: 18u30 Hoogstraat 4, Grote Brogel, Peer

Woensdag 29 mei Slangebeekbron: waterplassen, moeras, heide en hooiland LiLa

Afspraak: 18u30 Holsteenweg 5, Zonhoven

Woensdag 5 juni Kauwbosstraat: droge en vochtige schrale graslanden ANB

Afspraak: 18u30 Bos rechterkant, Kauwbosstraat, Zonhoven

Woensdag 12 juni Ballewijer: vijvers met rietkragen en vogels van het moerasbiotoop

Afspraak: 18u30 Molenschansweg 2, Zonhoven

Woensdag 19 juni Omgeving Kloosterbeek

Afspraak: 18u30 Hoek van Nieuwe-Heidestraat en de Kloosterbeekstraat, Hasselt

Woensdag 26 juni Demervallei campus UHasselt: blauwe knoopgraslanden en elzenbroekbos

Afspraak: 18u30 UHasselt, gebouw D aan bushalte, Agoralaan, Diepenbeek

Woensdag 3 juli Kolveren: vochtig gebied langs de Laambeek
Afspraak: 18u30 Kapel van Ten Eikenen, Eikenenweg 53, Zonhoven

Woensdag 17 juli Oostelijk deel van de Mombeekvallei
Afspraak: 18u30 Muntelbeekstraat 2, Hasselt

Woensdag 24 juli Roosterbeek en soortenrijke oude spoorwegberm
Afspraak: 18u30 Holsteenhoeve, kruising Koningsbergweg en Holsteenweg, Zonhoven

Woensdag 31 juli Tommelen: poelen met zeldzame planten
Afspraak: 18u30 Onder spoorwegbrug, Spoorwegstraat 169, Hasselt

Woensdag 7 augustus Geelberg: Boscomplex met landduinrelicten, blauwe bosbes en heide
Afspraak: 18u30 De Drij Dreven, tussen Vogelzangstraat en Vrunstraat, Zonhoven

Woensdag 14 augustus Wijvenheide en Rode vijvers: hooilanden, bos, heide en moerasgebieden
Afspraak: 18u30 Kapel Altijd Durende Bijstand, Goorstraat 100, Hasselt

Woensdag 21 augustus Platwijers: Schijngnadekruid en vijverplanten
Afspraak: 18u30 Kruising Witvenweg en Platwijersweg, Zonhoven

Woensdag 28 augustus Domein Kiewit
Afspraak: 18u30 Parking Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt

Haspengouwse plantenwerkgroep

Meer info: Bieke Geukens, HPW@live.be

Zaterdag 20 april De Zeyp – Nieuwerkerken
Afspraak: 14u00 Kerk Nieuwerkerken, Kerkstraat 111, Nieuwerkerken

Zaterdag 4 mei Het Wiel – Aalst
Afspraak: 14u00 Kerk Aalst, Aalst Dorp 35, Sint-Truiden

Zaterdag 18 mei Grote beemd
Afspraak: 14u00 Parking Maupertuus, Bampstraat 11, Wellen

Zaterdag 1 juni Kattenberg, Bilzen
Afspraak: 14u00 De Kimpel, Eikenlaan 25, Bilzen

Zaterdag 29 juni Op d'Hei - Runkelen
Afspraak: 14u00 Hondenschool, Gemeenteweg 5, Sint-Truiden

Zondag 14 juli Waterschei Oost – samen met PWG Genk
Afspraak: 10u30 Ingang Voetbalstadion KRC Genk, Stadionplein 7, Genk

Zaterdag 3 augustus Boenebeek Montenaken
Afspraak: 14u00 Kerk Montenaken, Brugstraat 2, Gingelom

Zaterdag 10 augustus Mettekoven
Afspraak: 14u00 Kerk Mettekoven, Mettekovenstraat 8, Heers

Zaterdag 24 augustus Vesten, Sint-Truiden
Afspraak: 14u00 Trudosporthal, Sint Jansstraat 5, Sint-Truiden

Zaterdag 7 september Hendrieken – Zwart gat

Afspraak: 14u00 Kerk Hendrieken-Voort, Lambertusstraat 134, Borgloon

Slobkousjes – Natuurpunt Noord-Limburg

Meer info: Jan Leroy, jan.leroy@skynet.be

Kalender 2019**Woensdag 17 april Nietelbroeken**

Afspraak: 18u30 Parking Limburgs Landschap, Kruisstraat 43, Diepenbeek

Woensdag 24 april Erpekommerbenden, Ellikom

Afspraak: 18u30 Buurthuis, Weg naar Ellikom 243, Meeuwen

Woensdag 1 mei Huis in 't veld

Afspraak: 18u30 Steenweg Wijchmaal 66, Peer

Woensdag 8 mei Veewei

Afspraak: 18u30 Autokeuring, Eindhovense Baan 50, Eksel

Woensdag 15 mei Terril Winterslag, voorjaarsvegetatie – Samen met Sap-clubje

Afspraak: 18u30 Parking 2 C-mine, kruising Evence Coppéelaan - Oude tuinwijk, Genk

Woensdag 22 mei Ooievaersnesthofsveld, Erpekommerbenden, NP Abeekvallei – Samen met Sap-clubje

Afspraak: 18u30 Hoogstraat 4, Grote Brogel, Peer

Woensdag 29 mei Dommel stroomop

Afspraak: 18u30 Kerk Grote Heide, Grote Heide 9, Neerpelt

Woensdag 5 juni De Jagershoef

Afspraak: 18u30 Venlokaal, De Eilandjes 1, Achel

Woensdag 12 juni Isis graslandje

Afspraak: 18u30 Kiezel 41, Kleine Brogel, Peer

Woensdag 19 juni Stadsnatuur

Afspraak: 18u30 Parking parochiezaal, Burg 32, Hamont

Woensdag 26 juni Scheps Schoorheide

Afspraak: 18u30 Sint Odradakapel, Halflochtijk, Balen

Woensdag 3 juli 't Sloot

Afspraak: 18u30 't Mulke, Molendijk 45, Hamont-Achel

Woensdag 10 juli Hageven

Afspraak: 18u30 Kerk Grote Heide, Grote Heide 9, Neerpelt

Woensdag 17 juli Oostelijk deel van de Mombeekvallei

Afspraak: 18u30 Kruising Hoefstraat en Oude Bariërstraat, Hechtel

Woensdag 24 juli Buitengoor

Afspraak: 18u30 Ecocentrum, Postelsteeweg 71, Mol

Woensdag 31 juli In den Damp en Zwartven

Afspraak: 18u30 Loods ANB zijweg Ophovenerstraat 143, Meeuwen-Gruitrode

Woensdag 7 augustus De Bever (nieuwe inrichting)

Afspraak: 18u30 Beverbekerdijk 50, Hamont-Achel

Woensdag 14 augustus Kolisbos

Afspraak: 18u30 Kerk Herent, Herent 137, Neerpelt

Woensdag 21 augustus Hoxent

Afspraak: 18u30 Hoxentstraat 33, Eksel

Woensdag 28 augustus Resterheide

Afspraak: 18u30 Begijnenvijvers, Begijnenstraat 5, Hechtel

Limburgse Plantenwerkgroep

Meer info: Bertberten007@gmail.com

Maandag 15 april Krombeekvallei met kievitsbloem

Afspraak: 18u30 Kerk Eigenbilzen, Hartenberg 7, Bilzen

Maandag 29 april Veursbos: orchideeën

Afspraak: 18u30 kerk 's Gravenvoeren, Kerkplein 206, Voeren

Maandag 6 mei Jonckholt met loofbos en ruïne

Afspraak: 18u30 Kerk Hoelbeek, Hoelbeekstraat 79, Bilzen

Maandag 13 mei Roelenbos: Gele anemoon?

Afspraak: 18u30 Kruising Roelerweg en Kiewitseweg, Zutendaal

Maandag 20 mei Beheerd valleitje Zutendaal

Afspraak: 18u30 Daalstraat 154, Zutendaal

Maandag 27 mei Dorperheide, Bosbeek

Afspraak: 18u30 Manège Casters, Grotstraat 70, As

Maandag 3 juni Lozerheide: watering en vijvers

Afspraak: 18u30 Kerk Lozen, Lozerplein 1, Bocholt

Maandag 10 juni Keipoelstraat: schrale hellingweide

Afspraak: 18u30 Kerk Zammelen, Sint-Amandusstraat 5, Kortesseem

Maandag 17 juni Militair Domein Zuid: vennen ANB

Afspraak: 18u30 Parking Colruyt, Grote baan 596, Helchteren

Maandag 24 juni Militair Domein Noord

Afspraak: 18u30 Einde Weyerbrugstraat, Hechtel-Eksel

Maandag 1 juli Kesselt Albertkanaal

Afspraak: 18u30 Brug Vroenhoven, Maastrichtersteenweg 212, Riemst

Maandag 10 juli Openluchtmuseum Bokrijk: oude boerentuintjes

Afspraak: 18u30 Koetshuis, Parking 1, Craenevenne 121, Bokrijk, Genk

Maandag 17 juli Terril Eisden

Afspraak: 18u30 Dienst Toerisme, Zetellaan 35, Maasmechelen

Maandag 22 juli Sluisvijver Opgrimbie

Afspraak: 18u30 Kruising Oude baan en Broekstraat, Maasmechelen

Maandag 29 juli Terril Zwartberg

Afspraak: 18u30 Einde Regenbooglaan, Genk

Maandag 5 augustus Verlaten spoorweg Houthalen

Afspraak: 18u30 Vinni's, Stationsstraat 120, Houthalen

Maandag 12 augustus Craenevenne en Het Wik: oeervervegetatie, hooiland, heischrale vegetatie

Afspraak: 18u30 PNC, Craenevenne 86, Genk

Maandag 19 augustus De Wissen, Maasvallei

Afspraak: 18u30 De Wissen, Kruising Boyerweg en Negenoordlaan, Dilsen

Maandag 26 augustus Elen – Heppeweert

Afspraak: 18u30 Kerk Elen, Kerkstraat 1, Dilsen-Stokkem

Plantenwerkgroep Allium - Denderstreek

Kalender 2019

Afspraak op zondag om 8u30 en op woensdag om 18u30 op de parking van het Stedelijk kerkhof, Leo de Bethunelaan, Aalst.

Meer info: p.tolleneer@scarlet.be

Zondag 14 april Aalst – Moorsel / Moorsel	d4-51-12
Zaterdag 27 april – Aalst – Affligem/Kluisbos Dagtocht met Nationale Werkgroep Botanie Afspraak: 9u30 tot 17u. Hekelgemstraat 118, Aalst.	d4-51-31
Zondag 12 mei Aalst – Moorsel – Meldert / Faluintjes	d4-51-14
Woensdag 29 mei Aalst – Erembodegem /Roefeld	d3-58-44
Woensdag 5 juni Aalst – Hof Zomergem	d3-58-42
Woensdag 12 juni Aalst – Moorsel – Affligem/ Blanco	D4-51-13
Woensdag 24 juli Aalst – Moorsel / Moorsel	D4-51-12
Woensdag 31 juli Aalst – Affligem / Kluisbos	D4-51-31
Woensdag 7 augustus Aalst – Moorsel – Meldert / Faluintjes	D4-51-14
Zondag 18 augustus Aalst – Erembodegem / Roefeld	D3-58-44
Zondag 1 september Aalst / Hof Zomergem	D3-58-42
Zondag 15 september Aalst – Moorsel – Affligem / Blanco	D4-51-13

Kalender Plantenwerkgroep Naturelaar

Agenda activiteiten plantenwerkgroep Naturelaar 2019

Meebrengen: laarzen of waterdichte schoenen, loep, flora of veldgids

Zoals gewoonlijk krijgen de leden van de pwg. voor elke activiteit een e-mail. Alle activiteiten worden aangekondigd in het tijdschrift Natureluur + op de nationale website van Natuurpunt.

Zaterdag 13 april fietspad langs Scheldedijk in Grembergen, vanaf NF2000. kmhok d4-21-13

Afspraak: 9u30 parking NF2000 (parkeren kan ook aan het koopcentrum Ros Beiaard) . Verantwoordelijke: vanderheyden.miek@skynet.be

Zaterdag 11 mei: plantenstudiedag met de Nationale Plantenwerkgroep Botanie in de Puttenbeekvallei te Merchtem/Opwijk.

Afspraak: 9u30 station Merchtem te 9u30. Na afspraak kan onze groep op een andere plaats samenkomen en carpoolen. Het gebruik van verschillende plantenboeken komt aan bod. Wie een ganse dag blijft (tot 17u) brengt een lunch mee.

Zaterdag 8 Juni: wandeling in het Molsbroek met lokale gids.

Afspraak: 10u aan het bezoekerscentrum in het Molsbroek. Info: steven.goossens@telenet.be .

Zaterdag 20 juli: plantenstudiedag met de Nationale Pwg.Botanie in de wateropvangbekkens van de Brabantse beek te Heizijde en spoorwegkanten. kmhok d4-32-33 en 34

Afspraak: 9u30 aan het station Heizijde (Lebbeke). Verschillende plantenboeken komen aan bod. Wie een ganse dag blijft (tot 17u) brengt een lunch mee.

Woensdag 7 augustus Meirdam in Dendermonde. Kmhok d3-28-24

Afspraak: 19u parking van sportzaal Meirdam. Verantwoordelijke: norbert.van.stichel@telenet.be

Zaterdag 7 september Denderbelle (Lebbeke). Kmhok d3-38-42

Afspraak: 9u30 kruispunt Bermenstraat/Bleekstraat. Verantwoordelijke: Pol.meert@telenet.be

Plantenwerkgroep Zuidwest-Brabant

Louis Bert 02/356.60.61, louis.bert@telenet.be

Chris De Caluwé 02/361.60.54, decaluwe.chris4@gmail.com

Zaterdag 30 maart Vingerhelmbloem e4-54-43

Afspraak: 13u30 Parking Gravenhof

Zaterdag 6 april Voorjaarsflora e4-54-33

Afspraak: 13u30 4 Eiken, Kluisbos, Buizingen

Zaterdag 13 april NWB Hallerbos – Schedegeelster f4-14-43

Afspraak: 9u30 Kasteelstraat 122, Kerk Essenbeek

Maandag 22 april Provinciaal domein Huzingen e4-31-21

Afspraak: 13u30 Grote Bos (13u45 GC Koetshuis K. Koningln. Strijtem)

Zondag 5 mei Beemden Oude Zuun e4-44-13

Afspraak: 9u00 C. Leunensstraat S.P. Leeuw

Zaterdag 18 mei Vallei Steenputbeek f4-14-14

Afspraak: 9u00 P. Kriekske Halle - vallei Steenputbeek

- Zaterdag 1 juni Kesterbeekmoeras – grassen en schijngrassen** e4-54-24
Afspraak: 13u30 Oud Beersel Laarheidestr. Beersel
- Vrijdag 14 juni Duling – Dworp – vegetatieopname** f4-14-24
Afspraak: 18u30 Duling, Dworp
- Zondag 16 juni Vegetatie langs jaagpad** e4-44-23
Afspraak: 9u00 P tussen station en kanaal Ruisbroek
- Zaterdag 22 juni Akkergebied en beekvallei** f4-13-31
Afspraak: 9u00 hoek N6 - Veroonslinde Lembeek
- Vrijdag 12 juli Vallei van de Kwadebeek** e4-55-43
Afspraak: 18u30 P. Kerkhof Rode
- Vrijdag 27 juli Vegetatie in woon- en landbouwgebied** e4-43-21
Afspraak: 9u00 kerk Vlezenbeek
- Zaterdag 10 augustus Zoniënwoud (uitrit RO Waterloo Hôpital Forêt de Soignes)** e4-57-33
Afspraak: 8u45 Carpool Essenbeek
- Zaterdag 24 augustus Vegetatie in landbouwgebied** e4-41-42
Afspraak: 9u00 Kapel Stevenisten Leerbeek
- Zondag 8 september Zennebeemden** e4-44-42
Afspraak: 9u00 P. Sporthall Ruisbroek Wandelingstraat 54
- Zaterdag 21 september Volsembroek** e4-43-41
Afspraak: 13u30 Hoogstraat t.h.v. wachtbekken Zuun S.P. Leeuw

Plantenwerkgroep Holsbeek

Opgelet: opname in de mailinglijst is belangrijk om op de hoogte te blijven van wijzigingen.

plantenwerkgroep_holsbeek@telenet.be of telefoon Dirk Hennebel: 0476/542895

Donderdag 28 maart: Bruulbos en Ave Regina - voorjaarsbossen

afspraak: 18u30 Parklaan Bierbeek Gids: Dirk Hennebel

Donderdag 18 april - Gevel - voorjaarsbossen en graslanden

Afspraak: 19u Hoek Kwellenbergstraat met Astridstraat te Rotselaar – Gids: Dirk Hennebel

Donderdag 2 mei: Langedonken - alle habitats

Gids: Ward Tamsyn

Donderdag 9 mei - natuurinrichting 'huisje Weltevree'

Afspraak: 19u Molenbaan te Rotselaar Gids: Dirk Hennebel

Donderdag 23 mei - St.-Joris Weert

Gids: Erik Herbosch

Donderdag 6 juni – graslanden, Holsveek

Afspraak: 19u Hertsstraat Holsbeek, tegenover de beheersboerderij ANB Gids: Dirk Hennebel

Zondag 23 juni dagtocht door Walenbos - alle habitats

Afspraak: 9u30 hoek van Boekhoutstraat en Rillaarseweg te Tielt-Winge aan de waterzuivering
aankomst: kriebekestraat te Tielt-Winge. Lange, luie zwerftocht doorheen het prachtige Walenbos met alle tijd

voor kennisverhoging maar ook voor een babbel. Reken toch op 7 tot 8 km wandelen. Picnick en drank, regenkleedij enz... meebrengen.

Donderdag 11 juli - Kloesbos - alle habitats

Afspraak: 19u kerkhof van Gelrode, rilaarsebaan net voorbij nr. 232, kortbij perzikplantage aan de overkant. Gids: Jos Van Meerbeek.

Donderdag 5 september - Koebos - alle habitats

Afspraak: 19u Gravenveldstraat met Tiensesteenweg te Bierbeek - Gids: Dirk Hennebel

Donderdag 19 september - stedelijk milieu en parklandschappen

afspraak: 18u30 hoek Koetsweg met Vossenweg te Kessel-Lo – Gids: Dirk Hennebel

Plantenwerkgroep Wielewaal – Regio Lier

We bezoeken zowel gebieden in onze afdeling als daarbuiten. Ook beginners zijn welkom op onze activiteiten. Laarzen, een flora en een loepje kunnen handig zijn. Leiding: Kristine Wuyts 0494 58 35 25

Zaterdag 6 april – Voorjaarsflora in de Nierlenderse bossen te Broechem.

Afspraak: 14u Bieslooklaan (zijstraat van Broechemsesteenweg) te Broechem
Leiding Kristine Wuyts

Zondag 12 mei – planten in het Binnenbos te Zandhoven.

Het Binnenbos is vroeger uitgeroepen tot mooiste plekje van Zandhoven. We gaan nog eens op ontdekking in dit gebied.

Afspraak: 9u Driehoekstraat, ter hoogte van nr 90 te Zandhoven. Van daar stappen tot aan de ingang van het bos en de weide.

Leiding: Kristine Wuyts

Zondag 26 mei – inventarisatie in Viersels Gebroekt

Afspraak: 10u00 Kerk Viersel. Het zijn verkiezingen vandaag, dus we starten een beetje later.
We bezoeken enkele percelen en hebben speciaal aandacht voor de grassen.

Zondag 16 juni – Vorsdonkbos te Aarschot

Afspraak: 8u station van Lier voor carpoolers – om 9u oud station van Gelrode, Wipstraat in Gelrode (Aarschot)
Het Vorsdonkbos heeft een uitzonderlijke flora en hopelijk staat nu alles op zijn mooist.

Zaterdag 22 juni – Uitstap naar De Zegge te Geel

Onder leiding van Bert Veris bezoeken we dit unieke laagveengebied met een uitzonderlijke flora. Honden zijn niet toegelaten bij deze wandeling.

Afspraak: 14u aan de parking Mosselgoren nr. 13 te Geel; voor carpoolers: 13u10 met de wagen aan het station van Nijlen. Geef een seintje aan Kristine als je graag meerijdt.

Plantenwerkgroep Markvallei

Info: 0479 93 21 12 (Stijn Leestmans)

Donderdag 9 mei Lange Gooren (Zundert)

Afspraak: 19u15 Frituur Vredesboom Meer

Donderdag 16 mei Vallei van het Merkske

Afspraak: 19u15 BC Klapekster

Donderdag 23 mei Vallei van het Merkske

Afspraak: 19u15 BC Klapekster

Donderdag 30 mei Moer

Afspraak: 19u15 Bergsken Zondereigen

Donderdag 6 juni Vallei van het Merkske

Afspraak: 19u15u BC Klapekster

Donderdag 13 juni Wortel Kolonie

Afspraak: 19u15 BC Klapekster

Donderdag 20 juni Schrieken

Afspraak: 19u00 Parking kerk Vlimmeren

Nieuwsbrief Paddenstoelen

Paddenstoelenwerking Natuurpunt

Momenteel zijn er in Vlaanderen 16 paddenstoelenwerkgroepen van Natuurpunt actief.

Zij organiseren talloze excursies waarbij aandacht besteed wordt aan educatie en inventarisatie van gebieden. Deze waarnemingen worden systematisch ingevoerd als puntwaarneming of gebiedswaarneming op www.waarnemingen.be Meer gevorderde werkgroepen geven hun waarnemingen door aan FUNBEL, de databank van de Koninklijke Vlaamse Mycologen Vereniging (KVMV), op kwartierhokniveau (1 km x 1 km). Deze verspreidingsgegevens kunnen gebruikt worden om een beter inzicht te krijgen in de diversiteit, verspreiding en achteruitgang van paddenstoelen in Vlaanderen. Natuurpunt werkt zoveel mogelijk samen met KVMV voor verschillende projecten: verspreidingsonderzoek in Vlaanderen, brandplekpaddenstoelenproject, atlas Vlaams-Brabant, Prioritaire soorten in Antwerpen en Vlaams-Brabant, ...

Bij Natuurpunt worden beginnende paddenstoelenliefhebbers opgeleid om daarna verder te specialiseren onder begeleiding van de specialisten van KVMV. Bij KVMV kan je onder andere microscopie cursussen volgen en infoavonden bijwonen. Meer info vind je op www.kvmv.be

Coördinatie Natuurpunt Studie – Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Roosmarijn Steeman 015/ 29 72 22 en Wim Veraghtert

Roosmarijn.steeman@natuurpunt.be

Wim.Veraghtert@natuurpunt.be

Natuurpunt Educatie – Graatakker 11, 2300 Turnhout

Hans Vermeulen

tel. 014 47 29 53

Hans.Vermeulen@natuurpunt.be

Website (algemeen):

<http://www.natuurpunt.be/paddenstoelen-herkennen>

Paddenstoelen.flits

Dé maandelijkse digitale nieuwsbrief over paddenstoelen. Vol nieuws over nieuwe publicaties, projecten, excursies en interessante vondsten.

Schrijf je in via www.natuurpunt.be

Ook jij kan iets bijdragen aan de Nieuwsbrief Paddenstoelen

Paddenstoelenwerkgroepen

De Takruitertjes Regio Waas & Dender

Paddenstoelenwerkgroep Meetjesland

Paddenstoelenwerkgroep VI. Ardennen Plus

Paddenstoelenwerkgroep Zwamvlok - Denderstreek

Paddenstoelenwerkgroep Mycoflora

Afdeling Dubbelloof

Planten- & zwammenwerkgroep Natuurpunt Schijnvallei

Paddenstoelenwerkgroep Zuidrand Antwerpen

Paddenstoelenwerkgroep Zemst

Zwammenwerkgroep Zuidwest-Brabant

Paddenstoelenwerkgroep Mandelstreek

Paddenstoelenwerkgroep Westhoek

Paddenstoelenwerkgroep ZW-Vlaanderen Mycologia

Brugse Mycologische Werkgroep (BMW)

Paddenstoelenwerkgroep Natuurpunt De Bron

Paddenstoelenwerkgroep Meetjesland

Het paddenstoelenjaar 2018

Tekst: Lia Van Landschoot - Foto's: Chris Bruggeman

2018 was voor de paddenstoelenwerkgroep ... raar. Onwennig, zonder onze bezieler, Etienne. Atypisch vanwege de uitzonderlijke droogte die aanhield van voor de zomer, tot een eind in de herfst.

Eigenlijk moesten we de werkgroep zowat heruitvinden. De vele taken die voorheen Etienne op zich nam wisten we te herverdelen. Elk legde zijn steentje bij om de werking naar behoren te laten verlopen: van het uitstippelen van de excursies, het verzorgen van lijsten en verslagen, fotograferen tot het determineerhuiswerk van wat op terrein een vraagteken bleef, al dan niet microscopisch.

Dat alles heeft onze samenhangigheid alleen maar versterkt. Etienne zou trots geweest om zo zijn erfenis behouden te weten.

Het zomerhalfjaar anno 2018 heeft het zwammenwereldje op zijn kop gezet. We zagen ons verplicht om heel wat zomere excursies af te lasten. Ook in september moesten we onze verwachtingen op een wel heel laag pitje houden. Vooral Het Leen en Drongengoed, twee van onze topgebieden, ontgoochelden. Daartegenover waren de uitstapjes te Aalter en net buiten onze regio in West-Vlaanderen wel wat veelbelovender. Te danken aan een paar stevige lokale regenbuien waaraan eerstgenoemde locaties 'ontsnaptten'.

In 2018 zijn zeer weinig bodembewonende paddenstoelen waargenomen. We hebben veel soorten gemist onder de boleten, russula's, gordijnzwammen, vezelkoppen en melkzwammen. Deze soorten zijn mycorrhiza-vormers, symbionten bij bomen, ofte boombegeleiders. Recent onderzoek bevestigt vroegere bevindingen hoe belangrijk deze specifieke soorten zijn voor de gezondheid van de bomen. Hun zwamdradenstructuur zit in de bodem innig vervlochten met het haarwortelgestel van de bomen. Samen vormen zij het zogenaamde "wood-wide-web". De schimmels voorzien de bomen niet enkel van extra vocht en mineralen, ze staan ook in voor de onderlinge communicatie en uitwisseling tussen bomen, struiken en andere planten. Je kan dus gewagen van ondergrondse netwerken, en dit over vrij grote afstanden.

Dat de paddenstoelen forfait geven, betekent nog niet dat de zwam verdwenen is. Wij kunnen enkel afgaan op het verschijnen van de vruchtlichamen (= de paddenstoelen). Het organisme zelf, het mycelium of geheel aan zwamdraden, blijft allicht nog wel een hele poos aanwezig. Maar als de trend van langere droogteperiodes zich verderzet – wat met de klimaatopwarming helaas niet ondenkbaar is – dan komen onze bossen op termijn in de problemen. En laat die nu voor de CO2 opslag net zo belangrijk zijn.

De soorten van schraal grasland ontbreken compleet in onze lijsten. Een excursie op het vliegveld in het Drongengoed had misschien toch een paar exemplaren opgeleverd. Maar voorlopig blijft dit voor de werkgroep een no-go-zone doordat niemand een toegankelijkheids-pasje heeft. 2017 konden we wel nog vier soorten wasplaten optekenen, drie ervan in Het Leen. Nu dus noppes.

32 nieuwe soorten

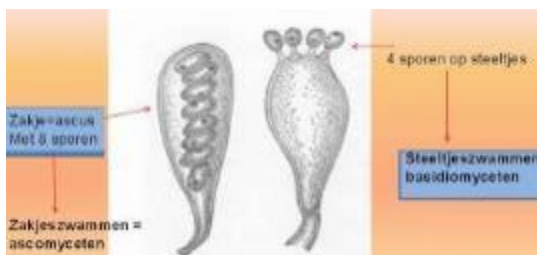
Maar het is niet alles kommer en kwel. We mochten dit jaar alweer een aantal nieuwe soorten voor het Meetjesland optekenen. Veruit de meeste soorten zijn "prutskes" op naam gebracht door drie mensen, met dank aan Marc De Tollenaere, Chris en Hugo Ruysseveldt. Maar liefst 11 nieuwe soorten zijn een determinatie van Hugo. Het overgrote deel op de lijst van deze 32 nieuwkomers behoort tot de ascomyceten of zakjeszwammen. Alle zijn saprophyten of opruimers van (dood) hout of kruiden. Een

drietal roesten en enkele slijmzwammen vullen die verder aan. Op de teller mochten we toch ook een vijftal 'substantiële' soorten zetten. Dit zijn met name: Violet wasviltje, Papilkorstzwam, Gulden plooivlies, Dakloze huiszwam, Spatel-hoorntje en Kroontjesknotszwam. **Violet wasviltje** stond op stengel van dovenetel, lijkt op een schorszwam, maar hoort bij de trilzwammen. **Papilkorstzwam**, **Gulden plooivlies** en **Dakloze huiszwam** staan wel gecatalogeerd als korstzwammen, alle op naaldhout. Gulden plooivlies geldt als zeer zeldzaam, Dakloze huiszwam is een wereldwijd voorkomende soort, maar bij ons toch minder algemeen. Het is een onschuldige broertje van de gevreesde parasiet op schrijnwerk, de Echte huiszwam. **Spatelhoortje** en **Kroontjesknotszwam** zijn eveneens beide zeldzame soorten. Het eerste ziet eruit als een hoorntje, maar is ingedeeld bij trilzwammen. Het tweede heeft een mooi koraalachtig uitzicht en mag zich dan ook tot de knots- en koraalzwammen rekenen.

Datum en gebied	Nieuwe soort
24/01 Het Leen	<i>Dacryobolus karstenii</i> – Papilkorstzwam
07/02 Landegem	<i>Melastiza chateri</i> - Gewoon korthaarschijfje asco <i>Ascobolus immersus</i> - Slijmspoorspikkelschijfje asco <i>Saccobolus depauperatus</i> - Kleinsporig spikkelschijfje asco <i>Doratomyces stemonitis</i> asco
14/02 Maldegemveld	<i>Helicobasidium brebissonii</i> - Violet wasviltje
21/02 Drongengoed 1	<i>Phomopsis pterophila</i> asco <i>Patellariopsis atrovinosa</i> – Hazelaarroetschotelkje asco
07/03 Het Leen Vaartkant 14/03 Drongengoed 2	<i>Pseudomerulius aureus</i> - Gulden plooivlies
09/05 Drongengoed 2	<i>Brachysporium obovatum</i> - Gewone klepelconidie <i>Chaetosphaeria cupulifera</i> - Kelkjestweesperanzwam <i>Helicoma curtisii</i> asco <i>Hyaloperonospora niessliana</i> - Look-zonder-lookbladwaas <i>Microthyrium ilicinum</i> - Kraagloos eikenrotondezwammetje asco <i>Milesina kriegeriana</i> Niervarenroest <i>Pseudocercospora rubi</i> - Braamschijnnaald asco <i>Ramularia rubella</i> - Gewoon zuringsterretje asco
20/06 Drongengoed 1	<i>Dichostereum granulosum</i> - Ruwe tandjeszwam <i>Dactylaria parvisporum</i> - Gewoon stengelveegje asco <i>Puccinia coronata</i> – Kroonroest <i>Puccinia lapsanae</i> – Akkerkoolroest
05/09 Drongengoed 1	<i>Calocera pallidospatulata</i> – Spatelhoortje
03/10 Vinderhout	<i>Artomyces pyxidatus</i> - Kroontjesknotszwam
10/10 Keigat	<i>Myxarium grilletii</i> - Grijs suikertrilzwam myxo <i>Syzygites macrocarpus</i> zygomyceet op rotte fluweelboleet
24/10 Schuurlo	<i>Septoria aegopodii</i> – Zevenbladpuntkogeltje asco
31/10 Schuurlo	<i>Puccinia malvacearum</i> – Kaasjeskruidroest
14/11 Bellebargie	<i>Helicoma ambiens</i> asco <i>Peroneutypa scoparia</i> - Harig schorsschijfje asco
05/10 Lembeke	<i>Serpula himatioides</i> - Dakloze huiszwam <i>Didymium difformae</i> - Glad kristalkopje myxo
12/12 Bulskampveld	<i>Physarum galbeum</i> – Goudgeel kalkkopje myxo

Ter info:

myxo = myxomyceet of slijmzwam. Slijmzwammen behoren niet tot het zwammenrijk. Ze brengen wel sporen voort die ontstaan geven aan een vorm van eencellige diertjes die zich verenigen tot een plasmodium. Daaruit ontwikkelen zich vruchtlichamen die sporen vormen.

asco = ascomyceet. Bij ascomyceten of zakjeszwammen worden de sporen in cilindrische of zakvormige cellen gevormd: de asci. Ascomyceten en basidiomyceten zijn de twee hoofdgroepen binnen het schimmelrijk. Basidiomyceten of steeltjeszwammen ontwikkelen hun sporen op steeltjes op de buitenkant van knotsvormige cellen. Tot die groep behoren plaatjes- en gaatjeszwammen, tril-, stekel-, korst-, knotszwammen en co, maar evengoed buikzwammen, en ook roesten.

knotszwammen en co, maar evengoed buikzwammen, en ook roesten.

Enkele cijfers

Op een totaal van 31 excursies konden we 455 soorten optekenen. Dat is niet eens zo spectaculair minder dan de voorgaande jaren. Maar soortenaantallen zijn nog geen waardemeter voor de effectieve aantallen. De vermelding op de lijst van een waargenomen paddenstoel kan slaan op één exemplaar of op vele tientallen. Anderzijds worden veel (mini)soorten over het hoofd gezien. Het hangt van de aanwezigheid van enkele deelnemers/specialisten af of die al dan niet op de lijst prijken. Aldus mogen we bepaalde soorten als 'nieuw' voor onze regio catalogeren die voordien er allicht wel stonden, maar niet werden onderzocht. Tien paar ogen zien ook meer dan één: het aantal opgetekende soorten is meestal (maar niet altijd!) evenredig met het aantal deelnemers.

Jaartal	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal soorten	530	555	472	439	595	533	518	499	455
Nieuw soorten	22	31	12	38	29	29	38	21	32
Aantal excursies	33	36	37	31	40	33	36	32	31

Aantal soorten en deelnemers

Per excursie tellen we gemiddeld meer dan 8 deelnemers. Wat opkomst betreft mogen we dus zeker niet klagen. We zagen tevens een paar nieuwe gezichten. En enkele "ouwe getrouwen" blijven van de partij. Onze nestor, Jef, was er zelfs bij op elke uitstap.

Onderstaande grafiek geeft een goed beeld van hoe 2018 verliep voor de paddenstoelen. De eerste excursie in Het Leen verloopt nog zeer hoopvol. Van de "beauty" onder de winterzwammen, de **Rode kelkzwam**, tellen we 25 exemplaren. Een weekje later zorgt regenweer ietwat voor spelbreker. De rest van de winter en het vroege voorjaar leveren voor die periode nog behoorlijke aantallen. Daarna valt het stil.

In mei, als het lentejuweeltje, **Beekmijtertje**, verschijnt, plannen we traditioneel een uitstap naar het Drongengoed. Het Beekmijtertje is er van de partij, in vergelijkbare aantallen als in 2017. We verwelkomen voor de eerst keer Hugo Ruyseveldt in onze groep. Door zijn microscopische determinaties kunnen we onze lijst afsluiten met 41 soorten. Dat zijn maar liefst 16 soorten meer dan de 25 die wij ter plaatse op naam weten te brengen.

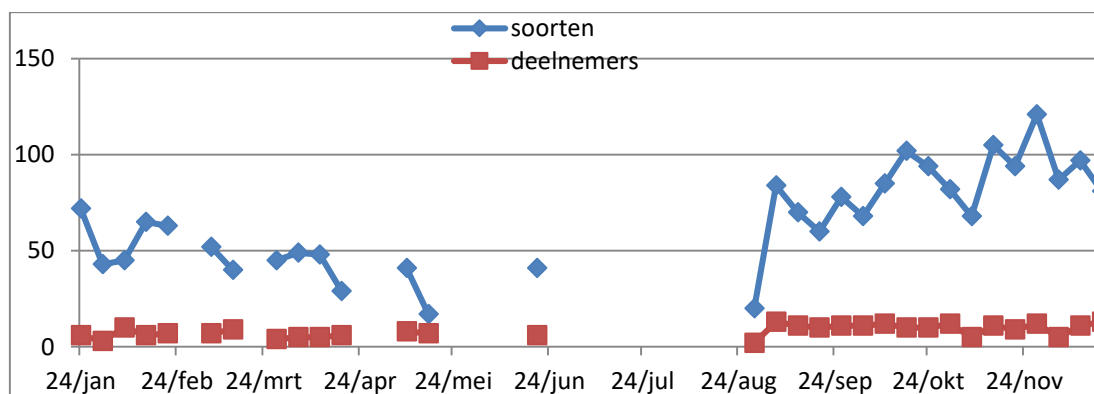
Op 6 mei, bij een excursie in het arboretum van Het Leen, kennen we een absoluut dieptepunt met minder dan 20 soorten. Troostprijs is aldaar Harde voorjaarssatijnzwam, een soort die we amper waarnemen, hoewel ze de status "vrij algemeen" draagt.

Hierna volgt zwammenstilte, met als enige uitzondering de excursie op 20 juni in de buurt van de Drongengoedhoeve. Gezien de weersomstandigheden met 41 soorten nog een behoorlijk aantal, dankzij inbreng van Hugo. Slechts 5 symbionten, dat is een veeg teken. Eind augustus wagen we met z'n tweeën nog een poging in het Bulskampveld, maar de zoektocht valt alras letterlijk in het water bij de zowat enige fikse regenbui van het seizoen. We noteren vier symbionten. Om er moedeloos van te worden.

Harde voorjaarssatijnzwam

Aantal soorten en aantal waarnemers 2018

Vanaf september komt het paddenstoelenaanbod schuchter weer op gang, zij het in kleine aantallen. Vaak vinden we slechts één of een paar exemplaren van bepaalde soorten. En dan nog vaak in belabberde en atypische toestand: half verrot of verschrompeld. Naar het seizoen einde toe vermindert het aantal symbionten, wat normaal is.

Een oplijsting van de waarnemingen van september t/m november:

Datum	locatie	soorten	symbionten	deelnemers
5/9	Drongengoed	85	26	13
12/9	Kraenepoel	70	25	11
19/9	Het Leen	61	27	10
26/9	Vorte bossen	78	31	11
3/10	Vinderhoutse bossen	68	9	11
10/10	Keigat	85	18	12
17/10	Hooggoed	102	36	10
24/10	Schuurlo	94	35	10
31/10	Schuurlo	82	32	12
7/11	Het Leen vaartkant	65	8	5
14/11	Bellebargie	105	11	11
21/11	Drongengoed noord	96	17	9
28/11	Ryckvelde	121	19	12

Deze tabel vertelt niet alles – zie ook opmerking hogerop (aantallen ≠ soortenaantallen). Maar op terrein viel ons toch het ondermaats scoren op van het totale aantal mycorrhiza-vormers (= symbionten) in Het Leen, Drongengoed, Bellebargie en Keigat in vergelijking met het verleden. Het zuiden van de regio doet het iets beter. Dit zijn met name Vorte bossen, Hooggoed en Schuurlo. Kraenepoel scoort, gezien de zeer beperkte bosoppervlakte, nog behoorlijk. De excursie in de Vinderhoutse bossen betreft een door NP nieuw verworven bosgedeelte met vooral populieraanplant. Op dergelijk terrein moet je geen rijke mycoflora verwachten, vandaar de ogenschijnlijke “tegenvaller”.

Uitzondering op de neerwaartse tendens bij boombegeleiders lijkt wel de Vliegenzwam. Misschien ook wel omdat niemand naast deze opvallende verschijning kan kijken.

Bijzondere waarnemingen

Naast de eerder opgesomde nieuwe soorten, toch even vermelding van andere met de status zeldzaam tot zeer zeldzaam.

- **Grote trechterzwam** – *Clitocybe geotropa* – zeldzaam. Een aantal reuzenexemplaren stonden in een eikendreef in Drongengoed Noord
- ***Cortinarius collocandoides***. Heeft geen nederlandse naam. Is nog niet opgenomen in de Funbellijsten noch in de verspreidingsatlas. Door Peter gedetermineerd in Vorte bossen.
- **Bronskleurig eekhoortjesbrood** – *Boletus aereus* – Schuurlo – zeldzaam
- **Behaarde suikermycena** - *Mycena corynephora*. – zeldzaam – Drongengoed. Lijkt sterk op de Suikermycena, maar heeft behaarde steel en mist het “schijfje” aan de basis van de steel.
- **Vlakke vuurzwam** – *Fomitiporia punctata* – zeer zeldzaam – Het Leen
- **Hazelaarschorsbreker** – *Vuilleminia coryli* – zeer zeldzaam. Van uitzicht lijkt die sterk op de zeer algemeen voorkomende Eikenschorsbreker. Maar deze staat op hazelaar. Gevonden in Het Leen. Een eerdere waarneming dateert van 2016 in Drongengoed.
- **Vlakke essenkogelzwam** – *Hypoxyton petrinae* - zeer zeldzaam – Landegem. De vorige waarneming dateert eveneens van 2016 in Drongengoed. Ziet eruit als een bruine korst op dood essenhout.

Behaarde suikermycena

Zwammen, waaronder vooral ascomyceten, kennen een verschijningsvorm in imperfect of anamorf stadium. Dit is een ongeslachtelijke vorm die totaal kan verschillen van het sporen-dragende vruchtlichaam. Van sommige soorten is zelfs enkel het imperfect stadium gekend. Aldus noteerden we:

- **Onechte grote viltzwam** - *Oedemium minus* als imperfecte vorm van Zwarte viltzwam

- **Groen viltmatje** – *Trichoderma viride* als imperfectum van Rossige kussentjeszwam – *Hypocrea rufa*
- **Hazelaarroetschoteltje** - *Patellariopsis atrovinosa* enkel bekend in anamorfe vorm.

De beauty's

Rode kelkzwam en Beekmijtertje mogen dan al de show stelen, er passeren in 2018 nog wel andere schoonheden de revue. Ze staan wel niet als zeldzaam gecatalogeerd, maar het blijven wel eyecatchers. De meeste hebben we dit jaar ook maar één keer waargenomen.

- Narcisamaniet – *Amanita gemmata* - Lembeekse bossen
- Duivelsbroodrussula – *Russula drimeia* - Hooggoed
- Kleibosrussula – *Russula pseudointegra* - Drongengoed
- Narcisridderzwam – *Tricholoma sulphureum* –. Een schone met doordringende carbidgeur, in minder frisse toestand aangetroffen in Drongengoed Noord.
- Goudgele hertenzwam – *Pluteus leoninus* - Het Leen
- Grote oranje bekerzwam – *Aleuria aurantia* – Hooggoed. Bekerzwammen behoren tot de groep van ascomyceten.
- Okergele stropharia – *Psilocybe coronilla* - Hooggoed
- Wollige bundelzwam - *Hemipholiata populnea*. Groeit op populierenhout – Vinderhoute
- Kleine stinkzwam – *Mutinus caninus* - Vinderhoute
- Roze stinkzwam – *Mutinus ravenelii* - Schuurlo
- Inktviszwam – *Clathrus archeri* – Drongengoed. Net als de twee vorige is dit een stinkzwam. Als een prachtige bloem maar ...
- Goudvliesbundelzwam – *Pholiota adiposa* – Ryckvelde
- Roodschubbige gordijnzwam – *Cortinarius bolaris* – Schuurlo
- Echte kopergroenzwam – *Stropharia aeruginosa* – Drongengoed
- Bonte berkenboleet – *Leccinum variicolor* - Kraenepoel
- Eikenboleet – *Leccinum quercinum* Recent onderzoek toonde aan dat die een identieke DNA heeft als Rosse populierenboleet. Beide kunnen dus voortaan als één soort beschouwd worden. Het Leen, Schuurlo en Maldegemveld
- Rode zwavelkop – *Hypholoma lateritium*. Dit jaar 3 locaties gevonden, namelijk Ryckvelde, Bulskampveld en Drongengoed.

Rode zwavelkop

In dit rijtje horen beslist nog enkele fraaie kleinoden, al komen ze pas tot hun recht onder een loep: Korreltjeszwam, Gewoon ijsvingertje, Mosschelpje, Okerknolcollybia, Gesteelde druppelzwam, Gewoon vlieskelkje, Gele kussentjeszwam, Niersporig wasbekertje, Beukennapvlieskelkje, Ankerwasbekertje.

Streephoedridderzwam

Evenmin zeldzaam, maar toch maar één, hoogstens 2 waarnemingen in 2018.

- Symbionten:

- Panteramaniet – *Amanita pantherina* - Vorte bossen
- Griuze slanke amaniet – *Amanita vaginata* – Vorte bossen
- Streephoedridderzwam – *Tricholoma sejunctum* - Vorte bossen
- Bruine fluweelboleet – *Xerocomus ferrugineus*
- Wortelende boleet – *Boletus radicans*. Drongengood en Vorte bossen.
- Dennenslijmkop – *Hygrophorus hypothejus* – Lembeke
- Zwavelmelkbekerzwam – *Peziza michelii* – Drongengood. Op rijkere, lemige bodem. Geeft een geel melksap af.
- Gewone melkbekerzwam – *Peziza succosa* – Keigat. Staat op lokaal voedselrijkere plekjes. Geeft net als vorige geel melksap

- Saprofieten:

- Bruine satijnzwam – *Entoloma sericeum* – Hooggoed en Drongengood
- Bloedende champignonparasol – *Leucoagaricus badhamii* – Drongengood
- Suikertrilzwam – *Stypella grilletii* – Keigat
- Bleke moeraszwavelkop – *Hypholoma elongatum* – Schuurlo
- Vaalpaarse schijnridderzwam – *Lepista sordida* – Bulskampveld
- Vleeskleurige zalmplaat – *Clitopilus (=Rhodocybe) geminus* – Lembeke
- Tuinbreeksteeltje – *Conocybe juniana* - Hooggoed
- Grote houtbekerzwam – *Peziza varia* – Bellebargie. Een voorjaarssoort op vermolmd hout. Saproroof dus, in tegenstelling tot beide hierboven aangehaalde melkbekerzwammen
- Gestreept nestzwammetje – *Cyathus striata* – Vorte bossen
- Tijgertaaiplaat – *Lentinus tigrinus* – verdroogd exemplaar in Drongengood Noord
- Tweekleurig elfenbankje – *Gloeoporus dichrous* - Maldegemveld
- Rechte koraalzwam – *Ramaria stricta* – Hooggoed
- Franjeporiezwam – *Polyporus tuberaster* – Drongengood
- Vals judasoor – *Schizophyllum amplum* - Hooggoed
- Bruine trilzwam – *Tremella foliacea* – Drongengood
- Kogelhoutskoolzwam – *Daldinia concentrica* - Het Leen
- Gesteelde druppelzwam – *Dacrymyces capitata* – Drongengood. De aanwezigheid van een kort steeltje onderscheidt die van de zeer algemene Oranje druppelzwam.
- Essenschorszwam – *Peniophora limitata*. Te herkennen aan de zwarte begrenzing.

- Grijskorstkogelzwam – *Nemania serpens* – Drongengoed
- Ijskristalzwam – *Stypella vermiformis* – Keigat

Vals judasoor

- Parasitair:
 - Anemonenbekerzwam – *Dumontinia tuberosa* - Bellebargie. Dit is een bekerzwammetje op wortels van Bosanemoon.
 - Kostgangersboleet – *Pseudoboletus parasiticus* – Kraenepoel. Op Gele aardappelbovist
 - Plaatjeszwamgast – *Asterophora parasitica* – Het Leen. Op russula.
 - Dunne weerschijnzwam – *Inonotus cuticularis* - Kraenepoel.
 - Eikhaas – *Grifola frondosa* - Kraenepoel
 - Gesteelde lakzwam – *Ganoderma lucidum* – Schuurlo.
 - Roodgerande houtzwam – *Fomitopsis pinicola*. We vonden die in Drongengoed en Hooggoed. Telkens op berk, hoewel de soort grotendeels op naaldhout staat.

Eikhaas

Paddenstoelenweekend te Viroinval

Het weekend 28-30 sept 2018 ging door op hetzelfde logeeradres als het voorgaande jaar. Zelfde logeeradres betekent nog niet dezelfde excursielocaties. De voorafgaande prospecties door Marc Haerssens en Raf Sienaert leverden zo goed als niks op. De langdurige droogteperiode was voor paddenstoelen op de kalkbodems van de Calestienne al helemaal nefast. We zagen ons dan ook verplicht om uit te kijken naar de zuurdere en iets vochtigere dalgronden in de Ardennen.

	Locatie	Aantal soorten
28/09 nm	Park van Nismes	30
29/09 vm	Le Mesnil	76
29/09 nm	Le Mesnil	64
30/09 vm	Ry de Rome stuwmeer	45
30/09 nm	Tienne aux Pauquis	9

Het park van Nismes ligt wel nog in de Calestienne, in het dal van de Eau Noire. Bijna alle gevonden soorten stonden er op hout. Tienne aux Pauquis, geeft op pijnlijke wijze weer hoe het zat met de paddenstoelen langs de flanken van een kalkheuvel. Het jaar voordien stond de teller op maar liefst 92 soorten, zij tijdens op een iets langer durende zoektocht.

Maxima genera in vergelijking met 2017 en onze regio in 2018 (opgetekend over het hele seizoen):

	WK 2018	WK 2017	Meetjesland 2018
melkzwammen	4	25	14
amanieten	7	9	10
Russula's	7	29	24
ridderzwammen	0	10	8
gordijnzwammen	1	8	4
boleten	5	8	16

Een gedetailleerd verslag over onze waarnemingen uit 2018 is terug te vinden op onze website.

www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurhistorische-werkgroep-meetjesland

Mycologia

Activiteiten 2019 <https://www.natuurpunt.be/afdelingen/mycologia-zuid-west-vlaanderen>

Microscopie: We werken met de microscoop en ontdekken wat niet meer zichtbaar is met het blote oog, maar wel onontbeerlijk is voor determinatie. De preparaten worden op scherm geprojecteerd, zodat iedereen alle details kan zien. Algemene leiding: Christine Hanssens.

Ook paddenstoelen uit eigen tuin of omgeving mogen meegebracht worden voor determinatie.

Woensdag 3 april Zoeken naar paddenstoelen in Bellegembos

Gidsen: Luc Pinoy en Joseph Iserbyt

Afspraak: 13u30 Ingang van het domein - ter hoogte van de Bosbeerstraat, Doornikse rijksweg 215, 8500 Kortrijk

Woensdag 17 april Microscopie

Afspraak: 13u30 NEC De Steenoven – Schaapsdreef 29 – 8500 Kortrijk

Woensdag 6 februari Paddenstoelentocht in “De Baliekouter” in Wakken

Afspraak: 13u30 Parking van het domein Ommeganckstraat, 8720 Dentergem-Wakken

Gidsen: Marc en Gerard Rouzeré en Demeester

Woensdag 22 mei Microscopie

Afspraak: 13u30 NEC De Steenoven – Schaapsdreef 29 – 8500 Kortrijk

Woensdag 19 juni Microscopie

Afspraak: 13u30 NEC De Steenoven – Schaapsdreef 29 – 8500 Kortrijk